

MAGYAR LAPOK

XI. évfolyam, 98 (2962) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, 1942 május 2

Áldást hint a Szent Jobb

Irta: Molnár János apátkanonok

Magyar lelkek bensőséges várakozása a gyermek karácsonyi bizalmával nyulik eléje annak az útnak, amelyen az országalapító király dicsőséges Jobbja Nagyvárad falai közé érkezik. Bihar földjén teszi útját az a Jobb, amely áldólag terjesztette ki gondoskodását erre a földre a magyar történelem hajnalán és benne gyökeretelt meg időtálló erőket, hogy megvívassák harcukat a magyar lennmaradásért. A bihari földeken dolgozott a gondoskodó kéz és munkáját nem tudták eltüntetni az évszázadok. A bihari földeken megpihenésre készített helyet a megdicsőült kéznek a hálás magyar gondolat és helyét ma is erről nevezi a bihari történelem. Vészes időkben innen mentette át a drága magyar kincset a kegyeletes magyar gondoskodás s ha nem is térhetett vissza régi pihenőhelyére a Szent Jobb, megmaradt az igazi magyar lelkekben az ősi tisztelet, amellyel övezte egykoron a bihari magyar. És most aranyvonaton érkezik bihari földekre a látogató Szent Jobb újra a történelmi erőket hordó magyarság körébe.

Valamikor ennek a kéznek keserves munkát kellett végeznie azzal az áramiattal, amely a bihari földek felől táplálkozott alattomos erejében. A kereszténységnek megszilárdítását gátló Vatha pogány mozgalom itt szötte gonosz terveit a nagy királlyal szemben. Sajátságosan itt nyert ellenállást a honfoglaló magyar gondolat is a Bizánra támaszkodó erők miatt. A magyar gondolat s majd a kereszténységben még nagyobb erőhöz jutott magyar gondolat fölényes győzelmet aratott minden keleti próbálkozás felett s a bihari levegő a szent-istváni gondolat jegyében érlelte századokon át a magyarságnak legértékesebb gyümölcszeit. Áldott volt a kéz, amely az alapozást végezte.

Szent István vonta a lelkehez anyanyira közelálló Mária tisztelet körébe a bihari tájakat, midőn a püspökség létesítésével kapcsolatos székesegyházat Mária tiszteletére építette. A régi püspöki székesegyház nem áll már, de a nagy király iránt elpusztíthatatlan kegyelet a mai székesegyház töltőárképén őrzi hiven a királyi intézkedést és hirdeti, hogy Mária tiszteletére szentelt templom. Mária a Nagyasszony, akinek hűségéhez szállott a sok magyar remény s a veszedelmekben a bihari nép ajkan is anyanyiszor csendült az ősi ének: „Ne teddkezzél el szegény magyarokról.” Áldott volt a kéz, amely ilyen tájékozódásra intette a magyart.

Szent László a bihari földre hozta a megdicsőült kezét és Szentjobbon helyezte biztonságba. A Berettyó vidékét mocsarak és erdők borították.

A Szent Jobb őrzetével megbízott szerzetesek az imádság mellett munkához is láttak. Az Érmellék jórészen termővé alakították a magyar földet, hogy ontsa bőségesen gyümölcsét a magyar erő táplálására. A sok veszedelmetrejtő vadonok és pusztítást-lehelő mocsarak helyén virágzó magyar élet támadt, a magyar lélek kultúrát teremtetett s az ősi becsületes munkának élvezte előnyeit a késő nemzedék. Áldott a kéz, amely pihenésében is életet tudott maga körül teremteni kegyeletes magyarok munkája révén.

Nem állítjuk, hogy a Szent László jubileumot is a Szent Jobb inspirálta. Nyugodtan mondhatjuk azonban, hogy Szent László hete a Szent Jobb látogatása nélkül talán mindent veszített volna eleven erejéből. Pompás volt a gondolat, hogy a jubiláris hét megnyitója a Szent Jobb érkezése legyen. És hála azoknak, akik lehetővé tették, hogy annyi idő után újra a bihari tájakon tegyen látogatást a Szent Jobb. Megkapó viszontlátás! Itt magyar élet indul utjára s az ősi rögökön meg komolyabb hajtásokkal bontakozik Szent István kereszténysége. Amint az ősi magyar élet megindulása nagy szükség volt az áldott kézre, az új magyar élet sem nélkülözheti a Szent Jobb áldását. Ennek az életnek is nagy feszülésekre van szüksége, mert a legvégtetesebb eszmék harcába került. Örök magyarság nem képzelhető el az örökkévalóság

nélkül. Magyar feszülések az örökkévalóságból táplálkozhatnak, ha mulandóság felett győzedelmeskedni akarnak.

Magyar kegyeletünk minden mélységével és magyar szívünk minden melegével várjuk a Szent Jobb érkezését. Várjuk ennek a kéznek atyai áldását a bihari földekre. Legyen itt ennek az áldásnak nyomán hit a nemzet jövőjében és takadjon a szebb jövőbe lendítő egyeiertés és szeretet a lelkekben. Szent László élete nagy művének őrzőjét látta a Szent Jobban. És talán éppen azért adott ennek helyet a bihari földön, mert itt szorult a legnagyobb őrzetre az a vetés, amelyet Szent László munkája létesített. A magyar egységnek a megteremtése volt ez. Ennek az egységnek átütő erejét hordozza a bihari táj kelet és nyugat legűtközőbb pontján. Legyen áldott a kéz, amely áldást hint felénk.

Mandalayt elfoglalták a japánok

Anglia India feletti uralmának megszüntetését követeli a pánindiai kongresszus határozata

Churchill-Molotov találkozót készítenek elő Moszkvában (?)

A közvélemény és sajtó még ma is a Hitler—Mussolini s a nyomában bekövetkezendő nagy politikai és katonai eseményekre való felkészülés hatása alatt áll. A „Völkischer Beobachter“ megállapítja, hogy a találkozó története az új Európa kialakulását meghatározó két államférfi barátságának állandó megszilárdulását jelenti. A megbeszélésekről kiadott hivatalos közlemény nyomtatékosan hangoztatja a két népnek és szövetségeseiknek kemény elhatározását, hogy a rájuk kényszerített háborút győzelemmel koronázzák és a rendelkezésükre álló határos eszközökkel, tántoríthatatlanul törnek erre a dicső célra.

A „Popolo di Roma“ vezércikke szerint a találkozás rendkívül fontos pillanatban történt, az időszak s a katonai és politikai események állása szempontjából egyaránt. A kétnapos megbeszélésen a lehető legnagyobb jelentőségű döntések történtek. A tél eseményeiről megállapíthatjuk, hogy az angolok egyetlen egy reménye sem vált valóra. Most a tél végén Hitler és Mussolini találkozott. Eddig valahányszor találkoztak, Európa sorsában mindig változás következett be.

A japánok burmai győzelmét a tengelyhatalmak fővárosaiban is úgy értékelik, mint a hadtörténelemnek eddig példátlan teljesítményét. Az az északról végbevitt bekerítés, melyet Lashio elfoglalásával a japánok a negyedmilliós an-

gol-kínai hadseregre rázúdítottak, annyira váratlan és annyira nagyszabású volt, hogy még a Napoleon alpesi hadjárata is elszíntelenedik mellette. Az angolok és kínaiak Mandalay-t délről és keletről kívánták védeni, odacsoportosították minden erejüket; északról a hegysek természeti akadályait emberi szempontból leküzdhetetlennek tartották. Sőt mi több, még a tengelyhatalmak hadi szakértői előtt is váratlan volt, hogy ezek a roppant természeti akadályokat a japán hadsereg le tudta győzni.

További hatásaiban ez a minden képeletet felülmúló hadi teljesítmény azt hozta, hogy a burmai háború a japánok teljes győzelmével végetért. Mandalay elfoglalása már szinte érett gyümölcsként hullott a győztesek ölébe. Vele együtt a Csangkaisek legválogatottabb hadserege, kétszáz ezer főnyi tömeg esett fogságba, s egyttal az angolok ottan foglalkoztatott hatvan ezer főnyi serege is, valamint a Lashioiban összegyűjtött óriási hadikészlet is, amit Amerika küldött a kínaiak ellátására. Most már Csangkaisek Kinája nem számíthat többi hadikészletre, mert a burmai győzelem egyértelmű a Csangkaisek teljes elszigetelésével. Elit-hadseregük elvesztése pedig egyértelmű azzal, hogy a csungkingiak legfőbb apró lesharcokat folytathatnak, de hadseregnyi erővel most már tovább nem harcolhatnak. A japán-kínai háború is a döntéshöz ér-

kezett a Burma elfoglalásával.

Még további hatás az, hogy Indiában most már teljes erővel nekilendül az indiai népnek az angolok elleni szabadságmozgalma. Az indiai népben is egészen hasonló fellángolás támadt, mint amilyen a burmai bennszülött lakosságban az angol uralom kisöprését szívelte. Ezt a fellángolást a burmai japán győzelem csak még elemibb erejűvé fokozza. Burma elfoglalása tehát úgy tekinthető, mint egyik legdöntőbb fordulattal a mostani világháborúban. Olyan döntő fordulat, mely az angolszász világerők ázsiai vereségét máris bizonyossá tette.

Nagy érdeklődéssel várjuk ezek után, hogy milyen eredménnyel zárul majd az a másik találkozó, amelyet — egy tiszszaboni NST-jelentés szerint — Moszkvában készítenek elő Churchill és Molotov között.

Délafrika felé közeledik a japán veszély

Allahabadból jelentik: (MTI) Az OFI jelenti: A pánindiai kongresszus a következő határozatot hozta:

— Nemcsak India népeinek, hanem Nagybritannia biztonságának és a világ békéjének is legnagyobb érdeke követeli azt, hogy Nagybritannia szüntesse meg India feletti uralmát.

Amszterdamból jelentik: (MTI) A

Fej-

és derékfájás, idegesség, émelygés, tisztátalan teint gyakran csak az emésztési zavaroknak következménye. Ilyenkor is kell a **DARMOL**

Jémet Távirati Iroda jelenti: Smoths délafrikai miniszterelnök — az angol hrszolgálat jelentése szerint — pénteken Johannesburgban mondott beszédeben kijelentette, hogy a japán fenyegetés egyre inkább közeledik Dél-Afrika felé. Lehetséges, hogy a japá-

nok a közeljövőben megtámadják Ceylon szigetét és akkor Ceylon lakosságának Kréta sorsában kell osztoznia. Ceylon birtokában a japánok könnyebben elérhetik Dél-Afrikát és ezért a délafrikai kormányknak már jó előre fokoznia kell védelmét. Nekünk mincsen Singaporunk — mondotta a miniszterelnök — amely országunk védelmét szolgálná, nekünk erődítmények nélkül kell megvédelmeznünk földünket és emellett még azt is fontolóra kell vennünk, hogy a japánok még Singapur hatalmas erődítményét is bevették

Péntek estig teljesen hatalmukba kerítették Mandalayt a japánok

Londonból jelentik: (MTI) Az OFI jelenti: Az angol híriroda közli: A japán rádió bejelentette, hogy a japán csapatok elfoglalták Mandalay városát. A japán rádió későbbi jelentése szerint a japán csapatok pénteken estig a város teljesen hatalmukba kerítették.

Az NST liszaboni jelentése szerint a szövetségesek burmai arcvonala összemelésének az Egyesült Államokban igen komoly jelentőséget tulajdonítanak. Az Egyesült Államok hadászati kommentátorai nemcsak arra mutatnak rá, hogy a burmai út elvesztése után hetek, sőt hónapok telnek bele, míg póttutvonalról gondoskodhatnak, igen fontos előnyre tett szert hadászati szempontból az indiai előnyomulás szolgálatában. Mivel a burmai harcok befejezés előtt állnak, Amerikában az a vélemény, hogy a japánok India ellen készülnek nagyszabású offenzívára. Erre vall az is, hogy Északburmában óriási csapatokat vontak össze.

Aggodalommal várják a Szovjetunióban az új hadműveleteket

Az NST liszaboni jelentése szerint angolszász diplomáciai körökben azt állítják, hogy rövidesen mégis sor kerül a Churchill-Molotov találkozóra, melyet egyszer már jeleztek, de később szovjet részről megcáfoltak. Most különösen amerikai részről állítják egyre határozottabb formában, hogy a közeljövőben létrejön ez a találkozó. Az illető amerikai körök szerint a moszkvai amerikai nagykövet Sztalinnal folytatott megbeszélése már ennek a találkozásnak az előkészítését szolgálta.

Zürichből jelentik: (B. T.) A Szovjet Unióban a jelek szerint nagy aggodalom uralkodik a várható újabb hadműveletek miatt. Miután a szovjet csapatok támadásai megszűntek, most lá-

zasan igyekeznek ismét védelemre berendezkedni. Ugynevezett katonai kör-

Argentina népe a semlegeség mellett tüntet

Tokióból jelentik: (MTI) A német Távirati Iroda jelenti: Az országgyűlési választások eddigi eredményei alapján is megállapítható, hogy a császári trón támogatására alakult mozgalom ragyogó győzelmet aratott és ezzel a győzelemmel az egységes párt biztosíthatja a nyugodt parlamenti munkát. Ez a mozgalom, amelynek elnöke Toyo miniszterelnök, előreláthatóan az országgyűlés mandátumainak kétharmada felett rendelkezik majd és így zavartalanul kiépítheti a kormány és a

zeteket létesítettek, amelyek teljesen a hadsereg főparancsnokságának rendelkezési alatt állnak. Ezekben a helyhatóságok vették át. Az úgynevezett harcikörzetnek tekintett területeken, melyeknek kiterjedése körülbelül 60 kilométeres sávban vonul a harcsmögött, kötelezték a lakosságot a védelmi munkálatokban való részvételre.

nép közötti szoros kapcsolatokat. Buenos-Airesből jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Buenos-Airesben a május elsejei nemzeti ünnep alkalmából nagyarányú tüntetések zajlottak le. A nemzeti szervezetek nagyszabású felvonulásán hatalmas tömegek vettek részt. A felvonuló tömeg utcákban találkozott a külügyminiszterrel, aki lelkesen ünnepelt. Ugyancsak lelkes ünnepségekben részesítették a köztársasági elnököt, mint Argentina semlegeségének legfőbb védőjét.

Anyák napján köszöntjük a magyar anyákat

Ez nehéz időben szent komoly munkával, Rendületlen hittel, nem roskadó vállal, Fiaival együtt szolgálja a hazát, Köszönti a nemzet a hős magyar anyát.

Bárczay államtitkár szemleútja az árvíz sújtotta vidékeken

Az Esti Újság írja: Berlinből jelentik: hogy a háború kitörése óta szombaton ült meg az új Németország harmadszor a munka ünnepét. Az ünnepségek sor-

zatának csúcspontja az az állami ünnepély, amelynek keretében a német ipar három vezető személyisége kapja meg a legnagyobb kitüntetését, a munka úttörője címmel, a három gyárvállalat pedig aranyzászlót használhat.

A munka ünnepe Németországban

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Bárczay János dr., földművelésügyi államtitkár, árvízvédelmi országos kormánybiztos, az ár és belvízzel sújtott helyeken folytatja szemléjét. Szeged vidékét és Bős-Bodrog megyét nézi meg. Körútját szombaton kezdi s hétfőn fejezi be. Részt vesz azon az értekezleten is, amelyet az árvízzel és belvízzel sújtott gazdaközönség és egyéb érdekeltek helyezettik javítása érdekében vasárnap rendeznek Szegeden.

Szent László hét alkalmával, kellemesen szórakozni, jól étkezni az

„EMKE” étteremben kávéházban kerthelyiségben

Heinemann Ede jazz zenekara

Kozák Arpád cigányzenekara

„EMKE” szálló nagytermében

5 órai tea naponta

Mi is ünnepelünk!

A Szent László király tiszteletére rendezett ünnepségek fényéből és melegéből néhány sugár arra az intézményre is vetődik, amely megalakulása óta mindig az ő szellemét szolgálta, az ő hagyományainak, szent örökségének megtartásáért küzdött nagyon sokszor a legnehezebb körülmények között. A Szent László Nyomda és a kiadásában megjelenő két keresztény napilap, a „Magyar Lapok” és az „Erdélyi Néplap” csöndes ünnepségéről van szó.

A vállalat neve nem üres fogalom, nem reklám és üzleti fogás. Ellenkezőleg. Nálunk ez az elnevezés adja meg a tartalmat, ez határozza meg a lényegét és ez irányítja a tevékenységet. Szent László szellemének érvényrejuttatásáért küzdött létesítése pillanatától és az ő harcos keresztény magyarságát képviselte minden betűjével, minden gondolatával. Ezért ünnepelünk mi is ezen a héten és használjuk fel az alkalmat, hogy a nagy király szellemében megerősödve tovább folytassuk munkánkat.

Ünnepélyesen megüjtötték az Idegenforgalmi Plakátkiállítását

Nagyvárad. Saját tud. Szombaton délelőtt 12 órakor nyitotta meg a Tűzharcos Otthon nagytermében dr. Hlatky Endre főispán dr. Soós István polgármester társaságában az Idegenforgalmi Plakátkiállítását ünnepélyes keretek között. A megnyitás után a látogató közönség rendelkezésére bocsátották a termet, melynek anyaga művészi ízléssel párosult gyönyörködtető látvány. Külön érdekessége a kiállításnak a teremben elhelyezett remek művű székely szoba, amelyet Radványi-Román Károly öt éven át készített. A kékszínpú faragványos szép-műves munka nagy értéket képvisel és kiemelkedő dísz a teremnek.

Özv. RACK MANONÉ szül. VENTER LAURA hosszas szenvedés után, folyó év május 2-án 77. életévében elhunyt.

Temetése folyó hó 4-én, hétfőn délután 2 órakor lesz a Haller-kápolnából. Az engedélyezett szentmise ugyanezen napon reggel 8 órakor lesz az Olaszi plébánia-templomban bemutatva.

(Minden külön értesítés helyett)

Tolnay Klári, Páger Antal, Szilassy László

A nőnek mindig sikerül
Mickey Mouse. hirdó az APOLLO-ban

Belvárosi

Az ötös számú órház

Bulla Elma, Jávör Pál, Bihary József, Hajmássy Miklós.

Páger Antal parádés alakítása

BORS ISTVÁN a CASINOBAN

Előadások kezdete minden nap: 3, 5, 1/8, 1/10 órakor.

Az első előadás mérsékelt helyáru.

A tengelygyőzelmek tanulságai alapján dolgozták ki Salzburgban a jövő terveit

Az arcvonal további kijavítását eredményező támadásokat hajtottak végre a németek a keleti hadszínléren. Egyre újabb japán csapatok szállnak partra Mindanao szigetén

Berlinből jelentik: (NTL.) Illetékes német helyen közlik: A birodalmi főváros politikai körében elsősorban a Duce és a Führer találkozójáról beszélnek. Illetékes német helyen pénteken mindenekelőtt kiemelték Németországnak, Olaszországnak és szövetségeseiknek azt a kiváló közleményekben kifejezésre juttatott szilárd elkötelezettségét, hogy a végleges győzelmet minden rendelkezésre álló hatalmi eszközzel biztosítják. Abból, hogy kik vettek részt a találkozóban, berlini körökben következtetnek arra, hogy milyen kérdések kerültek megvitatásra. A találkozó súlypontját katonai téren kell keresni. A birodalmi főváros politikai körében nagyon jellemzőnek tartják azt a légkört, amelyben a Duce és a Führer találkozójára bizonyos időközönként tervszerűen ismétlődve végbe mennek. Ez a találkozó nagyban különbözik a Churchill vagy Roosevelt-féle ellenséges államférfiak találkozójától. Berlinben a salzburgi találkozót az alábbi három ténnyel világítják meg:

1. A tengelyhatalmak kedvező helyzete a Földközi-tengeren. Főismérve ennek Hitler Adolf és Mussolini legutóbbi találkozójára óta a libiai angol támadás sikeres leküzdése, valamint Máltát állandó támadás alatt tartják és az ellenséges hajóhadnak ezen a területen történt gyengítése.

2. A Szovjetunió téli támadásának kudarcra és ezzel Anglia és az Egyesült Államok e támadásba helyezett reményeinek meghiúsulása.

3. Japán kimagasló sikere Kelet-Ázsiában és a csendes-óceáni térségben. Különösen jelentős a legutóbbi burmai győzelem. Ezeknek az eseményeknek a jegyében állt — hangsúlyozzák a Wilhelmstrassén — a salzburgi találkozó. (MTI.)

Berlinből jelentik (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A római lapok vastagbetűs címek alatt számolnak be a Führer és a Duce salzburgi találkozójáról. A *Nazionale Zeitung* hangsúlyozza, hogy a találkozó az új támadás megindulása előtt történt. Ez a tavasz ismét megmutatja a tengelyhatalmak rendelkezésére álló mindent elsőprő erőt, ugyanakkor a japán szövetséges harapófógaiban tartja az angol-amerikai ellenséget.

Gayda a *Giornale d'Italia* vezércikkében rámutat arra, hogy a Duce és a Führer teljes egyetértésben a mult tapasztalatai alapján dolgozták ki a jövő terveit és elhatározásait igen nagy jelentőségűek, amelyekről az ellenség idejében tájékozódik majd.

Ellenséges támadásokat vertek vissza a német-finn csapatok Lappföldön és a Murman-arcvonalon

Berlinből jelentik: A Német TI jelenti a Führer főhadiszállásáról: A véderő főparancsnoksága közli: A keleti arcvonalon helyi támadó vállalkozásaink az arcvonal további kijavítására vezettek. Az ellenségnek páncélosokkal támogatott vállalkozásait sikerrel elhárítottuk. A Lapp-földön és a Murman arcvonalon német és finn csapatok több ellenséges támadást visszavertek és nagy veszteségeket okoztak az ellenségnek. Harci repülőink csütörtökön, valamint a péntekre virradó éjjel Szehasztopol és Novoroszijzk, valamint Leningrád célpontjait bombázták jó romboló és tűz hatással. A csütörtöki nap folyamán a szovjetet a levegőben 53 gépet, a földön 3 gépet veszített. Észak-Afrikában északi brit felderítő előretörések elhárítása során több foglyot ejtettünk. Malta szigetének repülőtereit nappal és éjjel hatásosan bombáztuk. Harci gépeink a péntekre virradó éjjel sikerrel támadták a hajózári berendezéseket a kelet-angliai partokon. Rück főhadnagy és Quante altiszt távoli felderítő század kötelékében Nagybritannia elleni fontos felderítő feladatok sikeres végrehajtása során különös bátorságról tett tanúságot. (MTI.)

Bel- és külföldi

kerékpárok már 190.— pengőfő!

Iss Béláné műszaki cikkek üzletében, Kossuth-u. 3
Telefon: 27-88. — Eladás részletre is!

Sikeres német légitámadás egy angliai repülőter ellen

Berlinből jelentik (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Német harci repülőgépek pénteken támadást intéztek Anglia déli partja közelében egy repülőter ellen. Négy angol gépet elpusztítottak, ötöt felgyújtottak. Megtámadtak egy parti hajót, amely hamarosan lángborult. Péntekre virradó éjszaka német harci gépek támadták Port Saidot, egy nagyobb kereskedelmi hajót nehéz bombákkal eltaláltak. Telitalálatok voltak raktárakban és tartályberendezésekben is.

Vichyből jelentik (MTI.) A NTI jelenti: Egy angol repülőgép pénteken délelőtt elrepült Casablanca felett. A francia léghárító tüzérség azonnal tüzelni kezdett és francia vadászok fel szálltak.

Rómából jelentik: A Stefani jelenti: Az olasz főhadiszállás 699. közleménye: Mechilitól keletre visszavertük az ellenséges páncélos csapatoknak vonalaink ellen intézett támadásait.

Az ellenség több foglyot hagyott kezeink közt. Német vadászok lelőtek egy gépet és felgyújtottak egy másikat. Angol gépek bombázták Benghazit, de semmiféle kárt vagy veszteséget nem okoztak. A tengely légitámadásai éjjel-nappal folytatták

támadásaikat Malta szigete ellen. A sziget felett egy repülőgépet elpusztítottunk. Az ellenséges légierő néhány bombát dobott le Kréta szigetére, de semmiféle kárról nem érkezett jelentés. (MTI)

Áttörést kísérelnek meg Mandalay felé a kínai főerők

Zürichből jelentik (MTI.) A NTI jelenti: Laehionak a japán csapatok elleni megvédése sikertelen maradt. A kínai főerők Mandalay felé akarnek áttörést megkísérelni.

Melbourneból jelentik (MTI.) Az OFI jelenti: Mindanao szigetén újabb japán csapatok szálltak partra.

Tokióból jelentik (MTI.) A NTI jelenti: A Domei-iroda jelentése szerint japán csapatok pénteken elfoglalták az 1780 méter magas Pinatola hegyet.

A Körösbe ugrott és megfulladt egy fiatal nő

(Saját tud.) Megrendítő tragédiának voltak tanúi pénteken este 7 óra tájban a Köröspart mellett járó-kelő emberek. A sok esőtől agyagszivűvé vált Körös sebes hullámai között élet-halál harcát vívta egy fiatal nő. Testét a víz egyik percben elnyelte, majd a felszínre dobta s a borzalmas látványra összeesdült nézők kétségbeesetten szaladgáltak a parton, de mire vállalkozó életmentő akadt volna, a vízbefulónak nyoma veszett a hullámok között.

Hosszu, kínos perceken át megdöbbenve figyelte a tömeg a vizet, mialatt a szerencsétlen életunt sekélyebb vízbe ért és egészen váratlanul helyen tovább forgott, majd uszott a kavicsos medrű Körösben. Annyit már a partról meg lehet állapítani, hogy a vízbefuló élettelen és a Körös szélső hatalmában tartja s az a körülmény, hogy a felfedezése a Velenceparton történt, majd a Baross-híd után bukkant fel újra, azt látszott bizonyítani, hogy a fiatal nő nem régen ugrott a vízbe.

A vízbefult nő a gyalog-híd táján a sekély vízben lassan közeledett a Szent László-híd felé, ahol már óriási tömeg figyelte borzongva. A nézők közül most már komoly életmentő ugrott a vízbe, névszerint Gyélan Gyula Majláth-tér 1 szám alatt lakó levante oktató, akinek sikerült a partra vonszolni az öngyilkos nőt. Eközben értesítve lett a rendőrség is s az életunt megmentésére minden lehetőt elkövettek, de eredmény nélkül, mert a vízbefult nem tért magához. Miután a vizsgálat megállapította a beállott halált, intézkedés történt, hogy a hullát a közkórház halottasházába szállítsák.

Mialatt az életunt nő személyazonosságának megállapítása tartott, két asszony rosszat sejtve kereste hűgát a Körös mellett. Rövid idő múlva a nagy csöduletről nyomára akadtak testvérüknek, de már későn. Ezután hamar kibontakozott az életunt tragédiája. Fodor Anna 31 éves háztartási alkalmazott együtt élt két férjesszöny nővérel a Frangepan Krisztof-utca 36 szám alatt. A szerencsétlen leánynak udvarlója volt, akit a két nővér családi okok miatt nem nézett jó szemmel. Emiatt gyakran volt a családi perpatvar, mert a leány nem akart szakítani udvarlójával. Pénteken újra szövuáltás került, ami felett annyira elkeseredett Fodor Anna, hogy válás helyett inkább a halált választotta.

Fűszerkereskedők,
cukorkagyarak cukor szükségletüket bármikor legjobban és leggyorsabban a MUSSOLINI-tér 14 szám alatt (telefon: 13-50)
ERTSEY
cukornaqykereskedőnél
szerezhetik be.

Lakályos elegancia:

PAPP MARGIT
LAKBERENDEZŐ
RIMANOCZY UTCA 8.

Ünnepélyes keretek között nyitotta meg Hlatky Endre főispán a fotókiállítást

Országos seregszemlén vonultak fel a kiállításon a legjobb fényképezők

Nagyvárad. Saját tud. A Fotóélet országos fotókiállítást rendezett a Kereskedelmi Csarnokban lévő Leventetothon helyiségében, amely a Szent László hét egész ideje alatt nyitva lesz. Dr Gyulay Ferenc, a „Fotóélet” főszerkesztője, a kiállítás szervezője, magas színvonalat képviselő galériába gyűjtötte ez alkalomra mindazokat a sikerült fényképeket, amelyek a nemrég lezárult országos fényképezési versenyen résztvettek. Azért a kiállítás a magyar fényképezési technikai és művészi fejlettségének gyönyörű tanúságtétele.

A kiállítás hatalmas, közel ezer fényképet felölelő anyaga négy főcsoportba van osztva. Legnagyobb az amatőr fényképező csoport, amelyben olyanok is szerepelnek, akik eddig még nem is vettek részt versenyeken. Ennek ellenére ez a csoport érdekes meglátásu, nagy témagazdaságú és tökéletes technikai kivitelű képeivel szorosán a művészfényképezők és a szakfényképezők csoportjának színvonalára emelkedik. A csoportban az első díjat, Nagyvárad tiszteletdíját ifj. Purgly János képei érdemelten nyerték el. Különösen Hubertus és Gyertyafény című képei figyelemreméltók. A harmadik díjat nyert Járai Rudolf Tavaszi eső című képe s a negyedik díjat nyert Benes Lucy Rácsoskapu, Gyerekek és Hazafelé című képei azonnal feltűnnek, bár az egész csoport annyi szépséget nyújt, hogy valóban nehéz rangsort megállapítani benne.

Nagy élményt jelentenek a művészfényképezők csoportjának képei. Az első díj-nyertes, nagyvárad Major György „1942”, továbbá Alkohol, Há-

boru és Homunkulus című fotomontázsai mély szimbolikus tartalmukkal eredetiségükkel és bravuros kidolgozásukkal tűnnek ki. A második díjat nyert Csörgő Tibor dr. Karikajáték című képe csupa lendület és levegő míg Meseország-a a téli táj szinte valószínűtlen szépségét rögzíti meg. Vadas Ernő Óreg székely és Aratás című képei a magyar ember és a magyar élet jellegzetességeit mutatják. Dr. Bak Gábor téli parkrészelete és Magyar megváltás-a s Pécsi Ödön Erdei úton című pompás képe festői hatást kelt. Horváth Mihály Felfelé című munkája a legkedvesebbek közé tartozik az egész kiállításon. Hasonló hatásu Csanády Ákos Jón a katonazene című képe. Aszmann Ferencnek a multban többszörösen díjat nyert fotomontázsai: a Megváltó kereszt, a Téboly és Európa 1941 valóban megdöbbentő erejűek.

A hivatásos fényképező-csoportban az ország legjobb fényképezői remek teljesítményekkel szerepelnek. Hapál József Kuli-ja, amely a kereskedelmi miniszter vándorszerlegét nyerte művészi beállításával, komor fényhatásával és szociális felfogásával is a legkiemelkedőbb.

Sok érdekességet talál a néző az idegenforgalmi célok szolgálatára is alkalmas fényképek csoportjában. Itt

HAAS FÜLÖP és Fiai-féle r. t.

átköltözött Rákóczi-út 12 szám alá az Apolló palotába.

Az átalakítás alatt: bejárat a Szaniszló-utcai oldalon. Telefon: 16-35.

Tordai Gross Károly festőművész, eredeti festmények

KIÁLLÍTÁSA (Bazar épület)

Bejárat a színházzal szemben, Japport cukrászda felett,

Dr. Középpessy László nagyváradai orvos első díj-nyertes képei állanak az élen. Erdélyország című gyönyörű képe festészet, kirándulás, propaganda, irodalom és kiváló fototeljesítmény egyidejűleg. Kun Miklós Sielők-je a téli erdők hangulatával, Balázs Miklós matyó képei néprajzi érdekességükkel, Aszmann Ferenc hortobágyi ké-

pei a pusztai életnek megjelenítésével érnek el gyarkorlati célzatuk mellett is komoly művészi hatást.

A kiállítást Hlatky Endre városi főispán meghívott vendégek jelenlétében, ünnepélyes keretek között nyitotta meg szombat délben fél egy órakor.

(j. b.)

Rendelet a tüzelőanyagbeszerzés és fűtés szabályozásáról

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

A Budapesti Közlöny május elseji számában rendelet jelenik meg, amelyvel a közellátásügyi miniszter a lakások és más helyiségek részére történő tüzelőanyag beszerzését és fűtését korlátozza.

A rendelet az egész ország területére kiterjed és általában 20—30 százalékos tüzelőanyagkorlátozást tartal-

maz. A 20—30 százalékos korlátozás nem fog nehézségeket okozni, mert a megmaradt fűtési lehetőség teljesen elegendő.

A rendelet melléklete feltünteti az a tüzelőanyagmennyiséget, amely a nemközponti-fűtéses lakás fűtésére — a lakás szobáinak és a lakók számára figyelembevételével — a vásárlási könyvből való bejegyzés mellett beszerezhető és felhasználható. Meghatározza a rendelet a nemközponti fűtéses műhelyek vagy üzletek fűtésére beszerezhető tüzelőanyagmennyiséget is.

Korlátozza a rendelet a helyiségek fűtési hőfokát is és kimondja, hogy minden magánlakásban vagy hivatalban 20 Celsius fokig szabad fűteni a helyiségeket.

Nagyvárad városrendezési problémái

A Magyar Mérnökök Nemzeti Szövetsége nagyváradai vidéki Osztályának alakuló közgyűlésén felolvasta: **PALCSIK SANDOR** városi mérnök

V.

Kisebbségi jelentőségük a többi vonalak és a város geopolitikai és lokális határain belül fekvő környékének bekapcsolását eredményesen szolgálják.

A városba befutó közutak jelentőségi sorrendben a következők: Biharpüspöki felől a püspökladány—budapesti, a debreceni és érmelléki utak mind egy úton egyesülve az Árpádvezér úton keresztül az állomás és hegyközpályi-út forgalmával növelve a Horthy Miklós úton futnak be a központba.

A legerősebb forgalmu, melynek közvetlenül a központba való kapcsolása nem kívánatos forgalmi torlódást eredményez.

Első osztályu transzverzális jellege miatt és a közvetlen, helyközi forgalomtól való mentesítése végett, jelenleg új vonalvezetéssel való kiépítése folyamatban van. A nagyszablatú vasútvonalat

aluljáróval átszelve a püspöki palota kertjén keresztül a Schlauch-téren át csatlakozik a Horthy Miklós sugárúthoz és azt a városközpont előtt keresztezve, a Sztaroveszky-úton, Baross-hídon, majd velencei Körösparton és a vasúti hid alatt áthaladva, köt be a Kolozsvári-útba.

Az útvonalnak ilyen kijelölése nem szerencsés és ellentétben van a modern transzverzális utak kijelölési elvével, melyek a város központon való keresztülvezetését tiltják. Az idők folyamán ez minden valószínűség szerint áthelyezésre fog szorulni, de a mai helyzetünkben sürgős szükségét pótol.

A Kolozsvári-út viszont már nem a város központban, hanem a velencei pályaudvar mellett elhaladva, a Velencei városrészen fut be. Ez az útvonal a román megszállás idejében is főforgalmi út volt és Kolozsváron, Brassón ke-

tül Bukaresttel teremtett közvetlen kapcsolatot. Az egyetlen útvonal, amely ma nem is mindenütt, de végleges burkolattal volt ellátva és állapota a többi vidéki utakhoz viszonyítva elég türethető volt.

A harmadik az Aradi-út. A külvárosi város központot éri és a városháza mellett fut a belvárosba.

A negyedik út Váradszöllös felől a Tenke és belényesi jelenleg még elszakított vidéket köti össze a várossal és a Mussolini-téri Nagypiacra torkollik.

A többi bekötő utak forgalmi szempontból jelentéktelenek.

Belső főforgalmi útvonalaink a Rákóczi-utat kivéve, általában véve kielégítőek. Itt természetesen nem az utak állapotára gondolok, hanem azok forgalmat kielégítő elrendezésére. Ezek az utak ugyanis a megszállás alatt fenntartva csak igen minimális mértékben voltak úgy, hogy mostani rendbehozásuk, illetve végleges burkolásuk cca 5 millió pengőt jelent a városnak.

A Rákóczi-út a város üzleti negyedének a szíve, rendkívül keskeny. Jelenlegi forgalmat sem képes zavartalanul el látni, pedig a járműeknek jelenlegi leállítottsága mellett a forgalom most

amugy sem nagy. Feltétlenül segítség-szorul és a segítség módja vagy a kiszélesítés, vagy a párhuzamos útvonalnak kialakítása.

Megoldandó feladat még az egyes városközpontoknak, ipartelepeknek és vasúti állomásoknak egymásközi gyorsforgalmú útvonalakkal való összeköttetése. Ma ugyanis a fenti feladatot megoldani hivatott forgalom úgyszólván a központon keresztül bonyolódik le és ezért ott egészen telten torlódást idéz elő. A vasúti teherpályaudvar, a Műszáth Kalmán-téren, a Széles utcai vashídon, a Vitéz, Vámbász és Gyllányi úton keresztül a velencei pályaudvarral köthető össze. Ezzel megoldható lenne az összes nagyobb ipartelepek és vasúti állomások gyors és a belső közlekedést nem akadályozó összeköttetése.

A vasut és közutakon kívül egy közlekedési lehetőség kiépítésének módja kínálkozik még, amelynek megépítésével Várad olcsó közlekedési lehetőségét nyerne. A vasut és közúti forgalom tengelyen bonyolódik le. Középes távolságokra gyors, nagy távolságokon azonban a szállított áru értékét lényegesen befolyásolja.

(Vége köv.)

Szent László ünnepén tekintse meg

Szántay

legújabb modell

kalapjait

Bazar-épület, Színház oldal.

Harmincegy városból 5300 postagalambot neveztek be a Szent László jubileumi versenyre

A dunántúli galambok már megérkeztek. Verseny alatt nem lehet a háztetőn tollázkodni. Négy óra alatt Győrben lesz Nagyvárad üzenete

Egy korábbi híradásunkban már beszámoltunk arról, hogy a helyi „Szent László” Postagalamb Sport Egyesület a Szent László-hét megnyitása alkalmából országos postagalambversenyt rendez és annak indítását május 3-án, vasárnap délelőtt az ünnepségek színhelyéről tervezi.

A ritka és szép jelentőségű verseny országsszerte nagy feltűnést keltett, úgy, hogy az ország 40 postagalamb egyesülete közül 32 egyesület 614 tenyésztője, összesen 5267 postagalambot nevezett be erre a méreteiben egyedül álló, igen érdekes és látványos versenyre.

Galamb-várás

A szombat reggeli pesti vonatra feltűnő sokan várakoznak, úgy látszik ezzel a vonattal indul el már a nagy ünnepi-hét vendégjárása. Egy kis kérésze van a gőzösnek, de mindenki edzett türelemmel emésztí a hosszú, lomha perceket, csak egy kis társaság nem leli a helyét... az órájához kapcsolva folyton a portást ostromolja: Mi van már ezzel a vonattal? — Halatlan, már rég bent kéne lenni... Szegény galambok, hogy össze lesznek törve ezen a hosszú úton. De ez utóbbi kifakadással más csak egymást nevezik — még nagyobb türelmetlenségre...

A „Szent László” Postagalamb Sport Egyesület vezetősége türelmetlenkedik ilyen kegyetlenül: felelősségteljes munkára vállalkoztak, mindent akkurátusan akarnak csinálni, így a Mávtól sem veszik jónéven a párpercnél késést.

Odalépünk a lelkes galambászokhoz és mintegy lecsillapítási szándékkal megkérdezzük, hogy honnan várják a galambokat?

Láthatólag feloldódik az idegesség és nagy készséggel, egyszerre hárman is felelnek: A pesti vonattal a dunántúli és pestkönyeki városok galamb-

jaít várjuk, Csaba felől pedig a délvidekieket, az észak- és keletmagyarországiakat délbe és este érkeznek.

A verseny lefolyása

Nagyon belemegedünk az érdeklődésbe, így azt is megkérdezzük, hogy miként zajlik le egy ilyen postagalamb verseny?

Ugy érezzük, hogy a pesti vonat akár vissza is fordulhatna, mert erre a kérdésre nagyon sok a felelni való. A galambász ember pedig mindenről megfedekezve, étlen-szomjan is képes elmagyarázgatni, ha kedvenc madaráról beszélhet...

A versenyzőtől zsüri veszi át a galambot és egy számmal ellátott gumigyűrűt húz a lábára s úgy rakja az utazó ketreche. A ketrecek gyorsárúként, katonai díjszabással mennek a feleresztési állomásra, ahol a főnökség, vagy a csendőrség eresztí útjára a galambokat.

Most mi röpítjük fel vasárnap délelőtt a Szent Jobb érkezésének egyes mozzanatainál, három részletben, fél 9-kor a Hadapród iskolánál, fél 10-kor a Szent László-téren és fél 12-kor a

Van a galambnak is epéje, s szive is van...

A vonat végén egy egész paklikocsi galamb pislog kifelé a ketreccsokon. Sok-sok egyforma csinos ketrec. A „küldöttség” már huzgálná kifelé őket, de előbb le kell bonyolítani a formalításokat.

Markos vasuti málházók fognak hozzá végre a kirakodáshoz. Szép kíméletesen emelik ki egyiket a másik után. Elsőnek a székesfehérváriak kerülnek elő, majd a győriek. Ezek jó messziről jöhettek, jegyzi meg egy suttyó kölyök, hát még a pestiek, tromfol rá egy földrajztudós a nézők közül, mert szép számmal összesereglettek erre a ritka látványosságra...

A Róm. Kat. Egyházközség Asszonycsoportja a szt. Monika közösség ismét megrendezi közkedveltségnek örvendő

jótekonycélu tárgysorsjátékát

Sorsolásra kerül 325 drb nyeremény.

Egy sorsjegy ára csak 50 fillér.

A tárgyak egy része fő utcai üzletek kirakataiban láthatók.

Olvassa plakátjainkat és **vegyen még ma Monika sorsjegyet!**

Székesegyháznál.

A hazaérkező galamb lábáról a gumigyűrűt lehuzza a tenyésztő és behelyezi egy igen elmés szerkezetű versenyórába. Az órában 15 galambot is lehet jelezni egymásután és amikor az megtelt, beszoigáltatják a zsürihez. A zsüri felhontja a lepecsételt órát és a benne lévő papírszalagról egyszerűen leolvassa, hogy melyik gyűrű mikor került az órába és ennek alapján állapítja meg a sorrendet. Természetesen minden tenyésztőnek külön órája van.

Soha sincs zavar az érkezések körül?

De hiszen! Akad ott sok izgalom. Különösen mikor a galamb nagyszerű idővel megérkezik és gumigyűrűstől együtt fel ül a háztetőre tollázkodni... Ez a legnagyobb méreg a világon — szögezi le az elnök úr — és még mondani akar valami izgalmasat, de bedűbörög a pesti személy és faképnél hagy az egész társaság benünket...

Gyerünk utánuk...

Kispest, Tatabánya, Budapest, így következik takarosan egymás után vagy százig való ketrec...

Közelebről is szemügyre veszünk egy ilyen galambszállító kosarat. Felül egy kis ajtó, ahol berakják a galambot, az elején meg egy jó széles lefelé nyíló ajtó, ahol kirepülnek. Etető és itató mindegyikben.

25—30 galamb lehet egy ilyen másfél méter hosszú és 80 cm. széles ketrecben. S ahogy a világosra kerülnek mindjárt meg is élénkül a társaság. Ott topognak már nagy idegesen a széles ajtó előtt... mert hisz máskor ilyenkor már a feleresztés következik... Hangos turbékolás és nagy marakodás az egész vonalon, azt a bizonyos galambszelidséget sehogy sem tapasztaljuk... De a legendáshírű galambhűségről sem alkothatunk nagy véleményt, amikor ketrecünkben az egyik csillogó nyaku him körül turbékolja azt a kék színű szépséget... Ez még azonban nem volna baj, de a karsu tojó is nagy illegetésbe kezd s ha egy vén morcos kékkovácsolt him közbe nem lép, bizony nem jó vége lett volna ennek a nagyváradi kirándulásnak...

350 kilométer semmi...

A vezetők arca már csupa derű, megelégedettség: van már ami vigye a város üzenetét — mondja az egyik rendező — mert némelyik galambnak kis alumínium hüvely is van a lábán, ebbe lesz helyezve az a távirat, melyben polgármesterünk üdvözli az illető város polgármesterén keresztül a lakosságot.

Ujra érdeklődni kezdünk. Milyen sebességgel repülnek ezek a széles

mellű, acélos szárnyú madarak és melyik megy a legmesszebb?

Hát ha kedvező az idő 80—120 kilométert is megtesznek óránként. Ezek közül a győriekre vár a legnagyobb strapa, 350 km-t kell repülniök s azért bizony legalább négy óra hosszáig kell a levegőben lenni. De hát a magyar galamboknak ez semmi, hisz éveken keresztül Kölnig rendezték a Csonka országban a versenyeket, az pedig Budapestig 1050 kilométer...

Hú de messzi lehet, hogy nem tévednek el — avatkozik bele ismét a suttyó... Pedig arra tán még tenger is van... igyekezik felértékelni a teljesítményt az előbbi földrajztudós...

Mi pedig mindentől eltekintve is hosszan elgondolkozunk ezeknek a nemes formájú intelligens állatoknak a képességein és a sportteljesítményen tulmenőleg egy hatalmas szimbólumot is kiérzünk majd abból a jelenetből, amikor a hősi keresztény harckat vívott Szent Király porladó csontjai felett békés magyar galambok ezrei emelkednek a magasba zúgó ezárnycsattogással, hogy vigyék messze, az ország minden részébe annak fenkölt szellemét.

Hogyan díjazzák a győztes postagalambokat?

Országsszerte nagy figyelemmel kísérik a Szent László ünnepség színhelyéről rendezendő országos postagalamb verseny előkészületeit.

Az egyéni győztes galambokat Szent László jubileumi plakettel tüntetik ki. A három galamb összteljesítményéből eredő csapatversenyek győztesének tulajdonosai pedig értékes tiszteletdíjakat kapnak.

Eddig az alábbiak ajánlották fel tiszteletdíjat: Honvédelmi miniszter, a IX. hadtest parancsnoka, „Magyar Lapok”, Magyar Megújodás Pártja helyi csoportja, Magyar-Olasz Bank fiókja, Hungária Postagalamb Szövetség.

A felsorolt tiszteletdíjak mind értékes serlegek, kelyhek és egyéb emléktárgyak s örömmel adunk hírt a magyar postagalambok kimagasló teljesítményeinek elismeréséről.

IPARTESTÜLETI HIREK. Az Ipartestület elnöksége értesíti mindazokat az iparosokat, akik bejelentették, hogy a Szent László ünnepség alkalmával a május 3-án, vasárnap tartandó szentmisén és körmeneten részt akarnak venni, vasárnap, azaz május 3-án reggel 8 órakor gyülekezzenek az Ipartestület hivatalában. Pontos megjelenést kérünk. Az Ipartestület Elnöksége.

Használt

Aragáz resokat veszünk

Átvétel csak 2 napon történik.

Május 5-én, 6-án.

Nagyvárad, Kapucinus-utca 1. szám. (Udvarban.)

KÉK MACSKA ÉTTEREM

NAGYVÁRAD KAPUCINUS-U. 10

Tulajdonos:

Menü fix JONÁSZ LAJOS Tel.: 22-47

Szent László éve

Irtta: Dr Paál Árpád

III.*

A keresztény magyar kiterjedés megtartása

Két előbbi írásomban igyekeztem rávilágítani, hogy a Szent László korabeli hősiesség kereszténységben hogyan alapozódott meg a magyarság öntennartása, s ez a hősiesség hogyan vált olyan erkölcsi örökséggé, mely fényes korszakokba is fölemelt minket, de nagy vészek és pusztulások zuhanásai között is hatni tudott, valami magvát az életképességnek megmentette, új és új összefüggéseket és testvériségeket tudott létrehozni. Még amikor nem volt is kiharsogó zengése és diadalmas zászlólobogása, hanem alázatosan és kicsinységben, magunkba zártan és névtelenül mentette is a vele élőket, akkor is hősiesség volt. Valami olyan, mint az anya összeroskadni nem tudó virasztása beteg gyermeke fölött. Nem kerül írott krónikákba, nem hívja ki a hangos dicsőítést és nincs messi vizhangú diadalma, nincs harci kiáltásokban kirobbanó feltűnése, mégis önmaga áldozásával életet visz tovább, sorsot gördít előre, hogy Isten akaratának a végtelenségbe vezető tökéletességnek megvalósítója legyen a rábizott kis élet-törödékekben. Ez is hősiesség, sőt ez a leggyakoribb.

A nagy, a korszakalkotó, a népek sorsát nagy összefoglalásokba sodró hősiességek persze, hogy kellenek, mert azok nélkül nincs irány és nincs lelkesítő példaadás a nagy közösségek életében. De a láthatatlan, névtelen,

feltűnés nélküli hősiességek is kellenek, mert azok nélkül nincs meg a nagy példaadások utáni igazodás, nincs meg az értelme a nagy hősiességeknek, nincs meg ezeknek a kis részletekben való tovaterjedése. A nagy hősiességek az idők vulkánikus kitörései, a felgyülemlett életproblémák szétrobbanásai; az alázatos és névtelen hősiességek a csillagmilliók életei, melyek napfényben vagy felhőktől takartan nem is látszanak, mégis örökké égnek. És együttvéve a maguk összeségében még világitanak is az éjszakában, szelíden biztatnak és hintik mindenüvé a hitet az örökké való életéről. Sok éjszakánk volt; történelmünkben több a sötétség, mint a ragyogás. Ebben a tulnyomó sötétségben a névtelen hősiesség őrüztének állandóan megvolt ez a csillagszerepük miközöttünk. A korszakalkotások hősiessége is mintha ezeknek az apró tüzeknek az idők során át felgyűlő összesége volna. Felhalmozott időterhek szétvetéséhez mindig is kell a névtelen hősiességeknek ez az összegyűjtése. Mint ahogyan Szent István keresztény hitalapítása után is gyűlt a kínos önfegyelmzés sok belső önmérsztése, hogy felhalmozódjék a sok alázatos lemondás, a sok névtelen magyar hősiesség a nemzeti hit magasán és századokra elvilágítóan fénylő lánglobogásává, mikor ez kigyúlt Szent László egyéniségében.

Most is idők telje nehezedik reánk. Megint kell a kollektív kirobbanású

történelmi forduló, Szent László éve jelzi az elkövetkezést. Köröskörül és alattunk mozog a föld a vajadások vonagló nagyságától. Minden névtelen hősiességre szükségünk van, hogy nagy hősiességgé váljan a magyar sors jövőjére rávilágítson, vezető lángszlop legyen, jövő nemzedékek egész sorának a szívét átmelegítse. Új nemzeti egységet kell megvalósítani, mely több a faji egységénél, mert az eddigi hősiességekben, a nagyokban és a rákövetkező kis mindennapiakban is több elem gyűlt a vérségi magyarság köré, hogy azzal egytelnyegűvé, de azzal együtt nagyobb és elmélyülőbb kiterjedésűvé váljon. Erről a történelmi kiszélesedésű és elmélyedésű magyarságról már szólottunk, hogy ez a Szent László korabeli hősi magyar kereszténységből gyűlt össze, s hogy abból kicsonkítani a magunk történelme megtagadása nélkül semmit se lehet. Ha a világviharban, az új európai kornak kirobbanásában meg akarunk maradni, sőt annak új ritmusával lépést akarunk tartani, akkor ehhez csak az eddigi hősi kiteljesedéssel tudunk eljutni. Ezzel a keresztény hősiességből megnőtt magyarsággal kell a küzdelembe kiállanunk, a népek nagy vetélkedése között a magunk egyensúlyát fenntartanunk, s ezzel a magunk életarányának érvényesülését biztosítani.

Nem lehet tehát — amint mondtuk mult írásunkban — szűkkörű vérségi fajtaságra szorítkoznunk, hanem ezt a természetes alapot a lélcakalapozással megnagyobbított kiterjedésű kell tenni. A keresztény magyarság hősiességéből felgyűlt már ez a nemzetegység, ezt nem lehet kisebbé darabolnunk. De nem szabad belső ellenmondásokkal se olyanná tennünk, hogy egyik része kizárja a másikat úgy az együttes küzdelem, az együttes további hősiesség életvitel közösségéből, mint ennek a küzdelemnek és életvitelnek az érvényesüléséből. Ugy érzem, hogy két további áj és kényes pontunk van még azon a hajlamon kívül, mely a fajgondolat szűkkörű értelmezésével, s magyar és magyar közti megkülönböztetéssel kísért minket. Egyik rokonságban van ezzel a hajlammal, s ez a pártfogultságok kicsinysége. A másik a keresztényellenes gazdasági világeszmének a kiáradásából való, mely nálunk is tultengővé tette a szegénységet, s kiváltsággá a gazdaságot és az érette lihegő nyeresékedést.

Kérdjük, hogy mehet-e a pártnezet az ellenkező nézetűk kiirátására? Ha mindenik ugyanannak a népnek a javát akarja, csak hogy más és más módszerek szerint, s más célszerűségi felfogással. — az ilyen pártoknak a nemzetcélja ugyanegy, csak az eszközök mások, esetleg a megvalósítások ütemében, időtartamában van egyiknél több heveség, másikkal több megfontolás. A pártok rendelkezése így az, hogy a nemzet gondolkodása és akarása területén, ezen a nagy szellemi síkon felosztást csináljon az emberek között, de nem egymás kizárására, vagy éppen kiirtására, hanem éppen egymás különbségeinek, az egymás különbségeiben levő belső erőknél a kiemelése. A kiemelése úgy, hogy minden jóakadás érvényesülni tudjon bennük. Az ilyen kölcsönös érvényesülésre törekvés nem árthat, hanem fölkelte a közéletért való gondolkodást, s érzést, s a népünk sorsáról való elmélkedést és öntudatosodást élénkebbé teszi, ehhez képest a jóra törekvő tevékenységeket is siettet. Pártok nélkül szürke elvegyülés lenne valami olyan

Hogy megismerjük Délvidéket s főleg annak iparát, vegyén Horváth-nál flortalpu délvidéki selyemharisnyát
Horváth Károly
Nagyvárad, Hlatky Endre-utca 8 sz.

egységben, mely az egytormaságot, összetéveszti a nemzeti összetartással. A nemzeti összetartásban is szükség van az életkérdések felfogásának minden oldalról, minden részlet szempontjából való felismerésére. Erre való a nemzeti célon belüli pártok. Egymás kiegészítői a nemzetért való gondolkodásban és érzésben.

Ehhez képest nem egymás kiirtására való törekvésben kell magukat kiélniök, hanem egymás felvilágosításának és felelősségének a fölkelésére. Szellemi erőknél a kifejtésére minden irányból s minden irányban a haza érdekében. A mostani pártmodorokban azonban mintha hiányozna az az egymás kiegészítésére való törekvés. Annál több az egymásról való rossz feltételezés, meg az egymás iránti bizalmatlanság. Ebből erjed ki az egymás elleni sok rossz mése, apró és nagyobb rágalomok s mendemondák sokasága, aztán egymás hazafiúi jóságának a kétségbevonása, vagy éppen tagadása is. Ugyanakkor ilyen veszes kezelésével maguk az előidézői annak, hogy óriási szellemi alattomoskodásokra. Holott a pártok éppen arra való, hogy a szellemi erőket megszólaltassák, az elszürkülésből kiemeltessék, s mindenkit a maga vérmérsékletének és egyéb képességének megfelelő tevékenységbe vonjanak.

A párt nem lehet öncél, csak eszköz, hogy minden lelki erőt és cselekvő készséget intenzívebben a nemzeti célok szolgálatába állítson. A jöckarás, és jobbkarás nemes versenyének kell a pártok utjain megvalósulnia. Ha azonban egymás kiirtására, egymás jószándékainak az elgáncsolására törekszenek, akkor a mi jót akarunk, azt nem tudják a mások javára is megvalósítani. Ellenmondanak tehát a maguk jobbkarásával az igazi jóakarásnak. Együttal növelik az egymás iránti bizalmatlanságot, tehát nemhogy élénkíték a nemzet közös tevékenységét, de megnövelik a nemzet tehetetlenségét. Ennek a megfontolásával a pártok olyan mélysgbeli átalakulást kell elérnünk, hogy azok ne legyenek megmérvült, önmagukért való intézmények, hanem a nemzeti összetartás folytonos megvalósító; ne legyenek hatalmi szempontú csoportosulások, melyek kiátkozzák és üldözik egymást, hanem legyenek esetenkénti véleménycsoportosulások, melyek a kérdések minden irányú megvilágításával folyton élénkebbé és így tökéletesebbé teszik a nemzeti öntudatot. A nemzetegységet így a pártok is közösen szolgálják, hogy meglágyon a Szent László hagyománya szerinti hősiesség együthaladásunk. Ez pedig Szent László évében, a nagy döntéssel való küzdelemünkben olyan szükséges, hogy igazán életünk és reményünkünk függ tőle.

Még a szegénység és gazdaság tulengése felől kell szólnanunk, mint a magyar keresztény hősiesség tovább belső akadályáról. Erről majd egy következő alkalommal.

Kávéházakban és vendéglőkben kérje a Magyar Lapok-at.

* Második cikk a „Magyar Lapok” április 30-iki számában.

„CARMEN”

Cipőgyár R. T.

gyártmányai férfi-, női-, gyermek- és házcipőkben, bőr- és műtalppal szavato!

Kérjen mindenütt
CARMEN CIPŐT

SZENT LÁSZLÓ a nagyváradi egyházmegye alapítója és égi pártfogója

Irta: Fiedler István püspök

1192. június 27-én Nagyváradon nagy ünnepség volt.

A pápa két bíborost küldött Rómából, hogy László király életét és erényeit megvizsgálják és megállapítsák, vajon az Ur Isten a szentség hírében elhunyt király közbenjárására tett-e olyan csodát, melyről meg lehet állapítani, hogy valóban csak Isten különös kegyelmével történt. A magyar nép sokáig megíratta igazságos, szent és bátor királyát, bizalommal kérte a király közbenjárását, bizton remélte, hogy az Ur Isten meg fogja mutatni, mennyire kedves előtte László király tisztelete. A két bíboros és a kiküldött bizottság a pápa meghagyása szerint jártak el. Megállapították, hogy László mindenkor hű volt a katolikus Anyaszentegyházhoz, a hitet megtartotta, megvallotta és lelke odaadással terjesztette; templomokat épített, kolostorokat, egyházmegyéket, egyházi iskolákat alapított s ahogy László a három isteni erényt: a hitet, a reményt és szeretetet, továbbá a négy sarkalatos erényt: az okosságot, igazságosságot, a mérsékletet és erősséget hősi fokon gyakorolta. Megállapították azt is, hogy a hét főerényt: az alázatosságot, a jótékonyságot, a tisztaságot, a jóakaró szeretetet, szelidséget, mértékletességet és a jóban való buzgóságot állhatatosan gyakorolta s hogy halálos ágyán mindenki nek megbocsátott, bűnbánó lélekkel készült a halálra, szent áhitattal fogadta a legméltóságosabb Oltáriszentiséget, így készült a szent útra.

Az is nyilvánvalóvá lett, hogy az Ur Isten sok esetben László közbenjárására meghallgatta azoknak kérését, kik hozzáfordultak.

A bíborosok nagy lelki épüléssel látták a magyar nép kegyeletes tiszteletét a szent király iránt és a csodák megvizsgálása meggyőzte őket,

hogy Isten megdicsőítette hű szolgájának hitét és buzgóságát.

Június 27-én Nagyváradra zarándokoltak a buzgó hívek ezrei, a két bíboros és sok püspök, pap és szerzetes szintén elzarándokolt Szent László sírházához, hol a bíborosoknak is megmutatták azt a gyermeket, ki kezén, lábán béna volt és most Szent László sírjánál meggyógyult.

Mikor a bíborosok a Szentatya nevében ünnepélyesen kihírdették, hogy a magyar nemzet hősi királyát, az Ur Isten akarata szerint szentnek szabad tisztelni, őt segítségül hívni, tiszteletére ünnepet tartani, ereklyéjét vallásos tiszteletben részesíteni, az ünneplő hívek és a bíborosok nagy lelki öröme ismét csoda történt. Déli 12 óra volt, a nagy fényesen ragyogott és — egykorú feljegyzések szerint — az égen megjelent egy tündöklő csillag, mely két óráig volt látható. Meg-

illetődéssel és örömtől ujjongva, szent énekkel és hangos imádsággal dicsőítették Istent ezért a nagy csodáért. Szent László csontjait díszes koporsóba helyezték, melynek számára szép oltárt készítettek.

Ezóta június 27. nagy ünnepe volt a magyar nemzetnek, Nagyvárad pedig kegyeletes szent helye volt a hívő népnek. A tatárok a szép templomot lerombolták, de a magyar nép és a magyar királyok csakhamar újat építettek és ismét idezarándokolt a király és a nép.

A XVI. században kitört vallási elitélyedés és a török pusztítás megsemmisítette a templomot, a szobrot, képeket, sőt Bihar megyében és a Szilágyságban még a lelkekből is száműzték Szent László tiszteletét. De a magyar nemzet lelkében tovább élt Szent László emléke és vallásos tisz-

Nagyvárad felé közelednek a Csillagtúra résztvevői

(Nagyvárad. L. Hirverő munkatársunktól). A vasárnapi nagyváradi Csillagtúra szinte elképzelhetetlen érdeklődést váltott ki a magyar motorosokból, aminek legfényesebb bizonyítéka az, hogy nem kevesebb mint 400 gyorslevente nevezett. Ehhez a számhoz még hozzá kell adnunk azokat a motorosokat, akik leventeköteleken kívül állanak rajthoz.

A nagyszabású erőpróba előkészületei befejezést nyertek, a rendezőség teljesen készen várja az ország minden pontjáról induló versenyzőket. Nem kis feladat ez, mert hiszen a versenyszabályok értelmében bárholnan lehet indulni, feltéve, hogy a rajthely

száz kilométernél távolabb van a nagyváradi céltől. Így természetesen minden áthaladási községben meg kellett szervezni az ellenőrzést. Ez a gyakorlatban több, mint száz ellenőrző állomást jelent.

A legtöbb résztvevő Budapestről indul, a fővárosból százötven főnyi csoport vág neki az útnak, de közel fél-száz gyorslevente választotta Székesfehérvárt, Békéscsabát és Kolozsvárt kiindulási pontul.

Kiss János és Eigne József, a futarfutam főrendezői ma délelőtt Váradra érkeztek.

A Mussolini-úti célba este 6 óratól érkeznek a versenyzők. Ez olyan látványosság lesz, amire szívesen emlékezünk majd vissza.

Az országos Csillagtúra nagyváradi résztvevői tegnap egyébként a koradélelőtti órában valamennyien átkarizáltak Kolozsvárra.

Irány Nagyvárad

Munkatársunk távbeszélőn jelenti Kolozsvárról:

Délben 1 órakor ünnepi külsőségek között indították a futarfutam erdélyi résztvevőit. Az érdeklődők száza előtt történt meg a rajt. Előbb a kerékpárosok, aztán a kismotorosok, majd pedig

a nagymotorosok és autók indultak el Nagyvárad felé.

Lapzártakor Élesdről ezt jelenti munkatársunk:

A Csillagtúra résztvevői Körösfekete-tó—Élesd között haladnak. Az élgárda negyed 7 körül Nagyváradon lesz.

Szent Korona kupamérkőzés Nagyváradon

(Saját tud.) Ünnepe lesz vasárnap a labdarugásnak Nagyváradon. A Szent Korona Kupáért folyó küzdelem során találkozik városunkban a Körösvidéki kerület és Erdély legjobb tizenegye. A nem mindennapi sportcseméje iránt oly nagy érdeklődés nyilvánul meg, hogy a rendezőség ezres tömegeket vár az Erzsébet-ligeti pályára.

Solymosi NAC — Szegedi N. Törekvés, Domján NAC — Perényi, Juhász NAC, Bogdány CsAK — Haláti, Szöllösi, Sárvári NAC, Szilassy B. MÁV, Tóth III. NAC.

Tartalék: Uhrin Csak, Modovarszky B. Törekvés, Bundély N. MÁV.

Az Erdélyi kerület válogatott csapata ez: Seprényi KAC — Szaniszló II. (Tóth), Pál KAC — Csiki K. MÁV, Szerémi KEAC, Csákány KAC — Simon, Kovács IV. KAC, Oroszi K. MÁV., Lukács K. MÁV., Demény K.

MÁV. Tartalék: Oláh K. MÁV. A válogatott mérkőzés vasárnap délután 6-kor kezdődik a NAC-pályán.

A zöldfehérek vezetősége ezúton kéri rendező gárdáját, hogy ma este 6 órakor klubhelyiségében megjelenni szíveskedjen.

A Kolping asztali-tenisz versenye

(Saját tud.) Díszes serleg látható a Fő-utcai „Merinó” posztókereskedés kirakatában. A díszes kivitelezésű Szent László vándordíjat a Kolping-Egyetértés Sportegyesület alapította a közelítő ünnepi héttel kapcsolatosan. Érte Szeged, Zenta, Gyula és Nagyvárad legjobb asztali teniszesei szállnak sikkra 4-én a Kereskedelmi Csarnokban rendezendő nagy városok közötti csapatversenyen. Az egész napos öszszecsapás iránt máris nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Női ruhát, kabátot
kosztümöt?

Mágoriné

Katona Böskéné
Katolikus Körben

telete. A török elűzése (1692 június 5. Urnapján) után a váradi püspököknek nagy gondja volt ismét felépíteni a templomot és a magyar nép lelkében feleleveníteni Szent László tiszteletét és ezzel a vallásos magyar tisztelettel erősíteni a hűséget ahhoz a magyar hazához, melyet Szent László vérevel megvédett és gyarapított, imádságával, jámborságával megszentelt.

1692-ben a magyar nemzet Szent László szenttéavatásának 500. jubileumát ünnepelhette. Ebben a jubileumi évben szabadult fel Várad a török járomtól. Nagyvárad emlékezzék meg kegyelettel arról, hogy ez a város Szent László különös pártfogása alatt áll. Emlékezzék meg róla, hogy a Boldogságos Szűz parancsolta Szent Lászlónak, hogy Váradra püspökséget és templomot alapítson. Emlékezzék meg róla, hogy ennek a városnak hivatása Szent László szent életét és magyar érzését, aldozatos hazaszeretetét — míg magyar él a földön — ápolni és felvirágoztatni.

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK

Alapított: 1867 Központ: Budapest, V. József Nádor-tér 2-4 Sürgőnycim: Hite

Foglalkozik

a banküzlet összes ágával

Fiókok és affiliált intézetek minden nagyobb vidéki városban.

Levelezők:

a bel- és külföld minden fontosabb kereskedelmi gócpontjában

Nagyváradi fiók:

Rákóczi-út 2 szám alatt

Telefon: 15-46 és 47-48

Szent László királyunk és a pápaság

Irta: Pekár Nándor

Szent királyunk ünnepén bizonyár érdeklő minden magyart és keresztényt, hogy vajjon ez a gazdag lelki-szerű uralkodónkat milyen szálak fűzték Rómához.

Ez a kérdés már csak azért sem közbűs, mivel régi liberális történetíróink előszeretettel hivatkoznak arra, hogy László király „összekülönbözött VII. Gergely pápával. Ezen állításukat arra vélik alapítani, hogy szerintük Szent László sem ismerte el a pápa hatalmi elsőbbségét, hasonlóan a német-római császárhoz, pedig erre VII. Gergely felszólította. Szerintük ez a „nagyraívó“ és „hatalomraivó“ pápa nemcsak lelki elsőbbségét akarta a keresztény uralkodókkal elfogadtatni, hanem a pápaság politikai hatalmát is a kereszténység felett. Felfogásuk szerint az investitúra-harc csupán a pápaság és császárság hatalmi vetélkedése volt.

Ez az egyoldalú és némi rosszakaratot alig leplező nézőpont egyház és a pápaság hivatásának nemismerésén és félremagyarázásán alapult. Nem akarták meglátni érthető okokból, ezek a sokszor szabadkőműves történelemfordítók, hogy az egyház jogainak és szabadságának védelme még nem hatalomraivó. Márpedig a vizsaly éppen azért volt oly elkeseredett, mivel nemhogy politikai hatalomra törekedett volna a pápaság, hanem mert a püspökök és papok ki-nevezésében hovatovább már alig volt a Szentszéknak szava. Róma tekintélye lelki hatalmának erőszakos korlátozása által alapos esorbát szenvedett. A fejedelmek pedig sajnos, világi hatalmukat meg nem illető lelki hatalmat vindikáltak maguknak. Az lett püspök és apát ebben az időben, akit a király, illetőleg a fejedelem akart: az egyházi javadalmakat a megillető címmel együtt adták-vették (simónia). Természetesen ez az állapot a lelki élet terén is alaposan meghoszszulta magát, amibe a pápa semmiképpen nem nyugodhatott bele.

VII. Gergely, ez a kemény és sziklásziládságu jellem a clunyi reformok szellemében élt, mint egyszerű szerzetes és ezt a hamisítatlan kereszténységet akarta, mint pápa is visszaállítani az európai országokban. Legkevesebb „viszalya“ a magyarokkal volt. Amidőn VII. Gergely azt a bizonyos felszólító levelet küldte Szent Lászlónak, illetve Nehemiás esztergomi érseknek, akkor a pápa teljesen tisztába akart jönni a magyarokkal. Fontos volt számára László király magatartása, hiszen alig negyedszázada, hogy a konstantinápolyi pátriárka keleti hűvel együtt szakadarságha

ment; a császársággal és a többi európai királyokkal is súlyos konfliktusai voltak az investitúra miatt.

A hagyomány szerint László udvarias hallgatásba burkolódzott, tiszteletteljes kitérő választ adott. A pápa belátta, hogy egy derék, szentéletű királlyal van dolga, akire mindenkor számíthat. László VII. Gergely pápa oldalán IV. Henrik ellenfelét támogatta és annak leányát is vette feleségül. Ha a pápa hűbéri nyilatkozatot követelt volna, aligha érte volna be Szent László válaszával. Hogy mennyire indokolatlan, vagy legalább is túlzott beállítás az, hogy ez a nagy pápa hűbéri nyilatkozatot követelt volna László királyunktól, mi sem bizonyítja jobban, mint VII. Gergelynek súlyos szemrehányása Salamon királlyal szemben, aki hűbéri ígéretet tett IV. Henrik császárnak. A pápa szerint, ha Magyarország hűbér, csak pápai hűbér lehet II. Szilveszter koronája révén, de hogy nem akarta Ma-

1841 1941

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank

Alapított 1841-ben kelt királyi szabadalomlevéllel.

Alaptőke és tartalékalapok: P 58, 000.000.—

Nagyváradfi fiókja:

Bémer-tér

Telefon: 10-31 és 10-32.

Betéteket előnyösen gyűmölcsözött. Sürgőnycim: „Commerz“. Bankszerű hiteleket folyósít. Foglalkozik a Banküzlet minden ágával.

gyarországot hűbérésévé tenni, mutatja 1075-ben kelt levele, melyben azt írja, hogy a magyar királyságnak szabadnak kell lennie; az nem lehet alávetve más királynak, mert az egyház nem szolgál, hanem fiainak tekinti a magyarokat. Ezt a nyilatkozatát annál is inkább megtehette a pápa, mert talán sehol Európában nem hajtották végre oly készségesen reformjait, mint Magyarországon.

Szent László hűsége és odaadása VII. Gergely utódával II. Orbánnal szemben sem volt kisebb. Oly nagy és dicső hírben állott szent királyunk kortársai előtt, hogy őt tar-

tották a lovagi eszményképnek.

Ez a szivélyes viszony a pápaság és Magyarország között, melyet még Szent István alapozott meg, Szent László, Könyves Kálmán és Nagy Lajos féltve ápták, évszázadokon át megmaradt és a török időkben különös kitüntető szeretettel tanusítottak a pápák irántunk és tömegtelen pénzt és fáradságot áldoztak, hogy nemzetünk végre felszabadulhasson a török iga alól. A budavári XI Ince pápa szobra hirdeti nyíltan, hogy a magyar nép sohasem feledkezett meg hagyományos hűségéről a pápaság iránt.

Megérkeztek Nagyváradra a Gyöngyösbokréta színes csoportjai

Paulini Béla országos elnök nyilatkozik a mozgalom jelentőségéről

(Nagyvárad.) Paulini Béla, az Országos Magyar Bokréta-szövetség elnöke, a Gyöngyösbokréta-mozgalom megindítója szombaton Nagyváradra érkezett, hogy előkészítse a gyöngyösbokréta csoportok szombat esti nyilvános főpróbáját és vasárnap ünnepélyes bemutatóját.

Paulini Béla hosszasan elbeszélgetett munkatársunkkal a Gyöngyösbokréta mozgalom célkitűzéseiről és eddigi eredményeiről.

A magyar népi hagyományok lelkes felelevenítője a következőket mondta munkatársunknak:

— Amit a bokréta-mozgalom teremtett, az természetesen távol áll a műkedveléstől. Alászállás ez a néplélek gyökereihez, a nép művészetének alapjaihoz, aminek különben Európa minden nemzeténél, amelyek tényleg nemzetnek vallják magukat, máris igen nagy szerepe van s a háború után előreláthatólag még nagyobb szerepe lesz. Ápolni a hagyományokat minden nemzeti életet élő nép dolga. A hagyományokat megbecsülni valóban korántsem elmaradottság, hanem ellenkezőleg: épp a nemzeti érzésükben haladott népekhez illő feladat. A népművészetek öntudatos ápolását kétségkívül mi, magyarok kezdtük el legelőször. S ma már általános ez Európában. Csak épp meg-

említem, hogy ez a kultusz annyira átfogó értelmű lesz, hogy — mint egy filmhíradásban hallhattuk, — Petain tábornagy Franciaország újjáéledésének hajnalán elrendelte a népművészetek ápolását.

„Szöged híros város, Tápéval határos”

A bokréta csoportok szombat délután és délután érkeznek Nagyváradra.

Réggel hét órakor megérkeztek már a pestmegyei szakmáriak. Ruhájuk csupa himzés. A szakmári menyecskék táncolják a híres párnatáncot. Ugyancsak reggel érkeztek a pestmegyei palóc-holdogai. Jelenetet fognak bemutatni a „Májfa alatt” s eljárák a mártogatós táncot. Aztán a biharmegyei derecskeiek érkeztek. Délre már színes csoportok árasztották el a várad utcákat és méltó fel-tünést keltettek népi viseletükkel. Remek verbungot táncolnak. A tápéiak Szeged mellől jönnek. Csongrád megyéből. Róluk mondja a nóta, hogy Szöged híros város, Tápéval határos.

Ezek gyönyörű üvegestáncot és egy lakodalmi „marsot” mutatnak be. A többiek, tehát az erdélyiek is, Inak-

telke, Kraszna, Szék, Nádasdaróc a délután folyamán érkeznek, éppúgy a nagyállók a híres kálai kettős-sel s a szatmár-ökörítői, akikről a bokréta is ismerői azt állapították meg, hogy ők alkotják az eddig megszervezett körülbelül 120 csoport között a legjobb táncosportot.

A gyöngyösbokréta-bemutató nyilvános főpróbája szombat este fél 9 órakor lesz a Szigligeti színházban, a szabadtéri bemutató pedig vasárnap délután fél 4 órai kezdettel a Rhédey-kertben. Ha a vasárnap délutáni bemutatót a rossz idő miatt a Rhédey-sporttelepen nem lehet megtartani, akkor a Református Kulturházban két bemutató lesz. Az egyik délután 4 órai, a másik este fél 8 órai kezdettel.

KELYHEK,

ciboriumok, szentségtartók stb.

Oberbauer A. Utóda

Magyarország legrégebbi templom-berendező és zászlókészítő vállalata Budapest, IV. Váci-utca 41 sz. Alapítási év 1863. Tel. At. 83-3-44. 78 éves cég.

Tekintse meg ünnepi kirakatunkat

Szent László hétre!

Alabástrom dísz- és **emléktárgyak**, emlékalbumok, ajándéktárgyak «Szent László» felirassal, bőséges választékban

„NEMZETI” **könyv- és papírüzletben** Rákóczi-út 11.

Bajtársi parancs!

A Tűzharcos szövetség nagyváradfi főcsoportjának tagjai kötelesek a f. hó 3-án, vasárnap megtartandó „Szent Jobb”-körmenten megjelenni és pedig az ünnep nemzeti jellegére való tekintettel, mindnyájan, valláskülönbség nélkül.

Gyülekezés a Székházban (Rákóczi-út 13.) f. hó 3-án, vasárnap reggel fél 8 órakor, ahonnan a kivonulás testületileg fog megtörténni. **Elnökség.**

Szent László király mint igazságszolgáltató

Irta: Dr Gyöngyössi István ítélőtáblai főügyész

A történelem betűi nem holt betűk, tanítanak azok és a belőlük leszűrt tanulságokat mindnyájunknak átfogni és megbecsülni kell, mert nemzeti létünk, egész társadalmunk, jelenünk, sőt jövőnk is a multba kapcsolódik és gyökerezik.

Tagadhatatlan tény, hogy csak úgy ismerhetünk meg valamilyen korszakot, annak életét és tartalmát, ha abba belehelyezkedünk, ha a tárgyilagos megítéléssel átgondoljuk, átéljük az elmúlt idők emberi sorsát.

A történelmet tehát nemcsak a pusztán tudásért kell ismernünk, hanem azért is, hogy abból sok tanulságot, lelkesülést és vigaszt nyerjünk; ezekre vonatkozólag a mi nemzetünk történelme is olyan gazdag példákban.

A mostani ünnep, amelyben a magyar lelkek a népet szerető nagy és szent király hódolatában egyesülnek, arra készlet, hogy mindig újból és újból foglalkozzunk Szent László király hámulatával alakjával, amelyet ha bármely oldalról is világitunk meg, a szó legnemesebb értelmében az öröm és a büszkeség tölti be lelkünk egész valóját.

Ha közelebb szemügyre vesszük Szent László életét és uralkodását, ha az okozatosság elve szerint vizsgáljuk mindazon helyzeteket, körülményeket, tényeket, melyek az akkor volt erkölcsi és fizikai élet megnyilatkozásait áthatották és irányították, meg kell állapítanunk, hogy Szent László nemcsak jámborságánál fogva volt kimagasló egyéniség, hanem nagyvonalú tették őt az ő uralkodói tulajdonságai és az ezeket megalapozó törvényei.

Szent László hatalmas szellemű, gyakorlati államférfi volt. Ő ismerte a nép hajlamait, harci hagyományait; a bátorságot és a vitézséget lépteti be az eddig inkább csak tüdő, szenvedő és csendes megadásu kereszténységbe; az emberek meg voltak ugyan keresztelve, de a nép lelke még nem; ő tehát a lelkében még pogány és szittyia szabadságra vágyó népet a hit és a műveltség tudatos munkáival, bajnokáivá tette; egy volt népével, amely

benne tisztelte, becsülte és szerette saját kiválóságainak tökéletes eszményképét; a keresztény király a nép hősvé és legendás alakjává vált; Szent László jellemvonása által szíven ragadta meg a népet, az ő lelki nagysága, emléke eltörölhetetlenül véssződött népének lelkébe, amely hűen, büszkeséggel és örömmel szolgálta őt.

Szent István halála óta egyik válság a másikat éri. A belső viszályok és a külső ellenségek pusztító csatáiban nemcsak az állam alapja rendült meg, hanem a társadalom összeomlása is fenyeget. Ilyen helyzetben Szent László mint önálló, független, szigorú és elhatározott uralkodó, kemény eszközökkel szoktatta népet a békére és az engedelmességre.

Minden hatalomnak, kormányzásnak és bírászkodásnak feje a király volt, aki évenként Boldogasszony napján számon vette egész népet, mint pástort a nyáját; ő az életnek, vagyonnak és a békének egyetlen biztosítója. — az iránta való engedelmség szinte természetes törvény.

A hosszas — közel 40 éves — háborús zavarok, az ebből folyó és az ezzel kapcsolatos társadalmi bomlás kiölte a népből más életének és vagyonának megbecsülése iránt való érzékét; érthető tehát, hogy Szent László törvényhozói tevékenysége elsősorban az élet és a vagyon ellen való bünteskedelmények megtorlására és megelőzésére irányul.

A szent hegyre Pannón-halmára összehívta az ország urait, a szenátust Szent László már uralkodása elején. Itt mindenkélt arra bírta rá az ország urait, hogy mondjanak le udvarházaik menedékgölgéről, ahová addig az igazságszolgáltatás emberei, a bíró és a poroszló lábát he nem tehet. Megesküdtek ott a szent hegyen, hogy ha hozzájuk tartozó atyafiak közül bárki is oroz, azt el nem rejtik, meg nem védik a büntetés alól. A rablókól, a tolvajoktól való félelem oly nagy volt, hogy a bírák sem mertek ellenük fellépni. Éppen ezért Szent László szigorúan büntette az elnéző,

a részrehajló és az igazságtalanul ítélő bírót. Kimondta, hogy az a bíró, aki a törvényt végre nem hajtja, elveszti vagyonát és rabszolgaságba jut.

A tolvajok ellen valóságos inkvizíciós eljárást rendelt el. Az egyes vármegyékbe királyi követet küldött, aki faluról falura járva, szükség esetén esküvel megerősített fogadalom útján intézkedett és nyomozott a tolvajok, a gonosztevők felfedezése és kiadása iránt.

A büntetés valóságosan statáriális jellegű volt. A tettenért nagyobb tolvajt irgalmatlanul fel kellett akasztani; a kisebb lopások elkövetőit pedig különböző testesonkítással büntették.

A lopott jószág értékesítésének meggátlása céljából kimondták, hogy csak vásáron szabad adni-venni; akik máshol adnak el, különösen lopott jószágot, mind az eladó, a vevő és a tanu halálal bünhődnek. A tolvajok, a gonosztevők közül csak az mentette meg életét és élvezte a menedékgölgöt, aki a templomba, vagy a királyi palotába menekült, de aztán örökre szolgálja maradt az egyháznak. Az orgazdát úgy büntették, mint a tolvajt.

Szent László mindent megtett az országának és népének rendbentartására. Kidomborította és érvényre emelte azon lényegi elvet is, hogy a nádortól és a püspöktől kezdve az utolsó szolgálgaig nincs senki, aki kivonhatná magát a törvény és a büntetés alól.

Ha Szent Lászlót igazán akarjuk ismerni, ha az ő érdemeit helyesen akarjuk értékelni, gondolnunk kell, hogy az ő korát, csak ekkor látjuk meg, hogy Szent László az akkori viszonyokból és körülményekből folyóan rablóbandákkal és tolvajszövetkezetekkel elárasztott országból biztos alapokon nyugvó, igazi és áldott hazát teremtett szigorú és hajthatatlan igazságszolgáltatásával, a gonoszok üldözésével és a jog megvédésével.

Nagy, hatalmas és következetes tevékenysége volt Szt. László igazgatási működésének azon része is, amit az egyházi ügyek adminisztrációjára fordított, megőrizve mindenben az egyháznak ez irányban való öröklött jogát; mindez indokolt és érthető is, mert a király mellett az egyház volt az állami és a társadalmi rend fenntartásának legerősebb oszlopa.

1092-ben, május hónapban Szabolcsban tartotta meg a gyűlést, a nemzeti zsinatot — mint a krónikás mondja — országa főpapjaival és apátjaival, valamint minden jobbágyával, az egész papságnak és a népnek tanuságával, ahol a meghozott törvényes intézkedésekben mindenütt és mindenben érvényesül az egyházi fegyelm fenntartásának és megvédésének elve. Határozattá emeli többek között, hogy aki a püspöki szék előtt meg nem hajlik, királyi bíróság elé kerül. A vásár- és ünnepnapokon mindenki köteles templomba járni, különben megbotozzák, de ha messze esnek a falvak és a falusiak nem járhatnak be, legalább egy jöjjön be közülök mindnyájuk nevében bottal a kezében és

Biharmegyei

Takarékpénztár

A Magyar Bank és Kereskedelmi R. T. Budapest leányintézete.

Foglalkozik a Banküzlet minden ágával.

huzzon az oltárhoz három kenyeret és egy gyertyát; az elmaradók ily módon nemcsak hozzátartozásukat bizonyítják, hanem egyúttal eskély birtokát is fizetnek. Az elpusztított templomokat a községbeliek építék fel újra; a világi kar mindenben álljon az egyház rendelkezésére; az egyház is elősegíti a megtelepedést, mert aki elhagyva templomát, más-hová megy, azt a püspöki jog visszatérésre szorítja. Az egyház tekintélyének emelkedésével lassanként a házassági és a házasságtörési ügyek is az egyházi bíróság elé jutottak; erről két külön törvény intézkedett.

Szent László uralkodásának tényével, törvényhozói és igazságszolgáltatási működésének a viszonyokhoz mért következetes kiépítésével, — midőn 1095-ben meghalt — munkája be volt fejezve. Utódjára nemcsak erős, hatalmas államot hagyott, hanem olyan népet, melyet a vasfegyelm képessé tett magasabb kultúra befogadására, a megszokott engedelmség pedig szelidebb bánásmódra.

Szent László dicsőséges alakja rámutatott arra a világosságra is, amely népének életében érvényesült, benne testet öltött az igazság fenséges ereje és tartalma, amely gyújtó varázssal vonja magához egész éntünket; ő tiszta, szigorú erkölcsöt, valóságos keresztény erkölcsöt élt, törvényeit ennek bensősége szelleme hatotta át, a vallás nála élet volt, onnan merítette erejét, oda függesztette szeméit, hajaira gyógyfüvet ott keresett. Az erős társadalmi és nemzeti érzés vezette a magyarokat évszázadokon át Szent László sirjához, hogy kezüket arra téve, tegyenek perdöntő esküt.

Minden mozzanat és amit Szent László életéből még kiemelhetnénk, azt igazolja, hogy ő valóban Isten képe és hasonlatosságára teremtett egész ember volt, ennél fogva érthető, hogy bármilyen alakulatot huzzon is a jövő, az ő emléke mindig oltár marad az emberek szívében.

Szent László szelleme vessse fényét most szeretett hazánkra, magyar népére és a többi nemzetekre; ennek nyomán ragyogjon fel az általános kegyelet, amelyből táplálkozzék az igazi és jobb, biztosabb jövőt adó haladás szelleme.

FIGYELEM

Vágja ki ezen szelvényt melvet 6 pengőn felüli vásárlásnál 50 fillér készpénzfizetesként fogadja el

Horváth Károly

Nagyvárad, Hlatky Endre-utca 8 sz. (v. Zöldfa-u) Ervanyes a mai naptól a Szent László hét végéig

Legszebb ajándékok **Szent László emléktárgyak**
TOMPA FERENC
üveg- és porcellán kereskedése, Rákoczi-út 5

Kova rádió telepes és hálózati gépek állandó raktára. Kedvező részleire.

Kova hangszórók nagybani eladása **Kovács Gyula**
Telefon: mann. 94. Nagyvárad, Alapi utca 2 szám

Uridivatüzletemet

Rákoczi-út 6 szám alatt **megnyitottam**

Riská Béla

Ó, dicsőséges szent jobb kéz!

Irta: Follmann Géza teológiai tanár

Hartvik, győri püspök, Kálmán király uralkodása idején részletesen megemlékezik Székesfehérvárnak 1083-i nagy ünnepéről, amikor az ország színe-jáva egybeül Szent István szenttéavatására.

Három napos böjt vezette be az ünnepségeket. Közben könyörögtek a nagy szándékot megerősítő csodajelekért. Szombaton délután a püspökök László király jelenlétében vespert tartottak, majd a hívek sokasága egész éjjel a székesegyházban virrasztott. Ezen az éjszakán „csodajelek ömlöttek végig a szentegyház öblén... az Ur szolgájának tisztességéért az egész éjszakát sok csodajel villámával csodálatosan bevilágította, a nép pedig virrasztva és imádkozva, nem késett minden egyes csoda megtörténtét hangos örömszajjal nyilvánítani” — írja a püspök. A többiek közt egy 12 év óta béna fiú áll talpra hirtelen a sírnál. De igazán csak akkor robban ki a lelkesedés elemi erővel, amidőn egy ártatlan kis gyermek gyógyul meg:

„Egy másik hét éves gyermeket is, aki születésétől fogva térdén és kezén csuszott, mivel idegei össze voltak szigorodva, a sír mellett magukhoz helyezték szülei, miközben hittelevelé leborultak s a boldog férfiú segítségéhez fordulva kegyelmet kértek. Csokhamar elnyerték: az idegek összehúzódását álmétkodva kismúltni látták. És midőn jární látták őt megerősödött térdekkel, mindnyájan dicsőséges zajjal kiáltották Krisztus nevét, a boldog férfiú érdeméért. Az Istenhez hűséges (László) király módfeletti örömeiben könnyezve kariára kapta a gyermeket és az oltárhoz vitte, ahol dicsőítő himnuszt énekelve adott hátát mindenkivel együtt a jótéteményért, mely a gyermek meggyógyulásában megnyilvánult.”

Másnap a szentmise után hozzákezdtek a sír felnyitásához. Azonban a fedő követ csak akkor sikerült fölemelniük, midőn a bakonyosmlvői öreg apáca, Karitász, tanácsára, a király szabadon becsátotta a hörtönéből Salamont. Ekkor a kö... oly könnyviséggel emlékedett föl, mintha azelőtt sulya sem lett volna”.

Ime: e napon került napvilágra Szent István megdicsőült teteme és helyezték azt nagy örömben, haladásban oltárra.

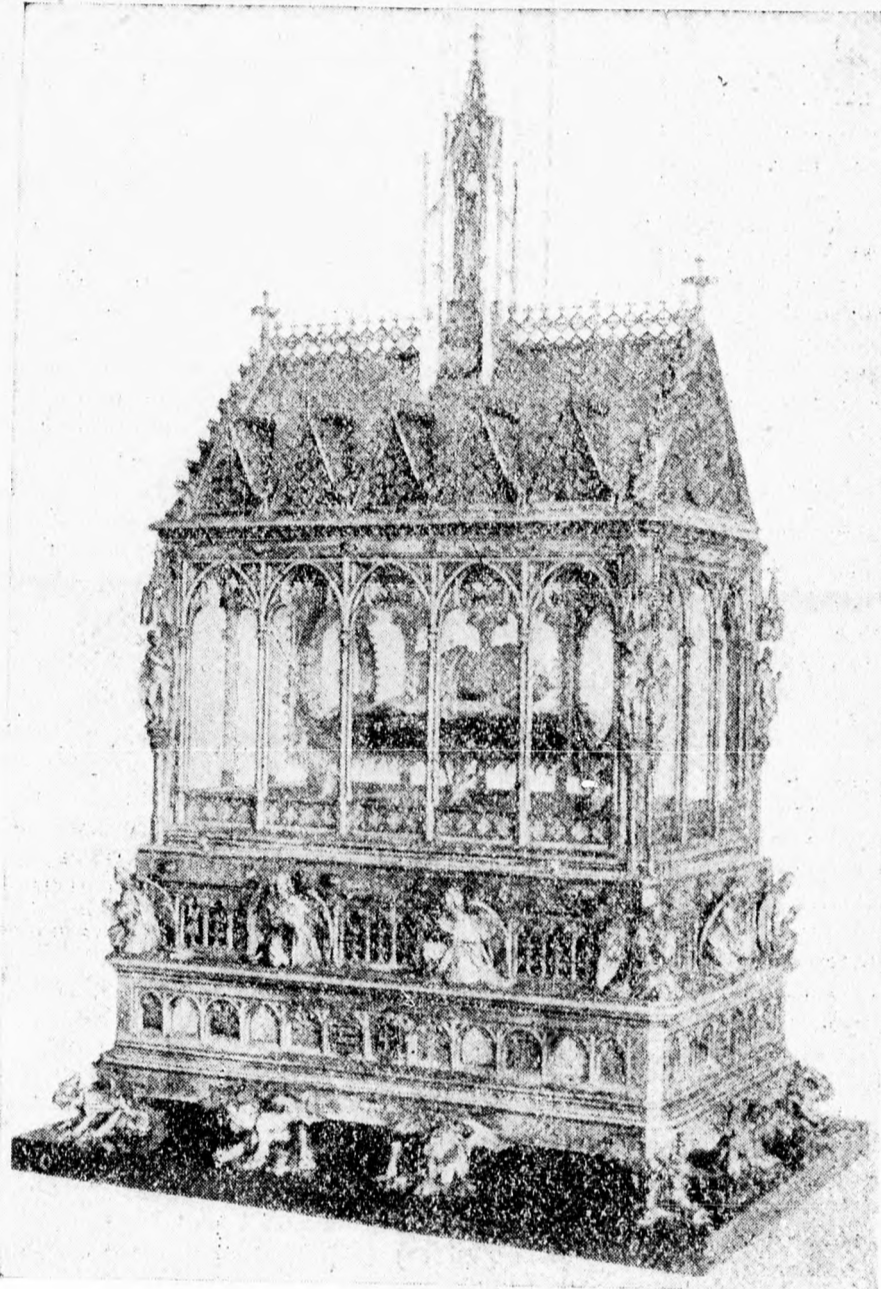
Az ereklyéket eleinte Székesfehérvárott őrzik diszes ereklyetartókban. De a középkor a maga eleven hitével sokkal mélysegesebb szeretettel vette körül az ereklyéket, mint a mostani nemzedékek. Azokból csak egy kis részecskét is bírni vágya az egyházaknak monostoroknak, magánosoknak, akik nem egyszer még helytelen úton

is igyekeznek céljuk elérésére, bár a történelem tanúsága szerint gyakran történtek ily tekintetben adományozások is. Így Nagy Lajosról tudjuk, hogy Aachen városában épített magyar kápolna részére az árpád-házi királyok ereklye-darabocskáit ajándékozta diszes ereklyetartókban.

III. István király (1168—1172) egy oklevele világgosságot derít arra a kér-

Jogh-ról. A régi fából épült monostor helyébe köépiletet emeltet.

Amikor Almos herceg Kálmán királlyal megosztják a kincseket és az ereklyéket, a Szent Jobb visszakerül a herceg birtokrészén fekvő Szent-jobbra, a Berettyó partjára. A váradi Regestrum a helységet egyszerűen csak Berettyó-nak nevezi és tudjuk, hogy a XIV. században kisebb hiteles

A Szent Jobb ereklyéje diszes tartójában

désre, miért nem látjuk a fehérvári ereklyék között a Szent Jobbot. Ugyanis Merkur Katapán fehérvári prépost atyja, az ünepélyes fölemelés alkalmával az épen megmaradt jobb-ot elorozta és magával vitte a Berettyó partjára. Amikor László király ezt megtudja fényes kísérettel jön ide, hogy azt Székesfehérvárra vigye és az ideiglenes őrző helyen Szűz Mária tiszteletére monostort épített. Szent László még halálos ágyán is gondoskodott a Szent Jobb kultuszáról, vagy ahogy a régiek nevezték, Szent

helyként szerepel Szentjobb.

A XIII. század elejéről származó Pray-kódex 1084. május 30-át, mint a Szent Jobb feltalálásának első ünepét említi és úgy látszik, ekkor kezdődhetett ennek nyilvános kultusza. 1484-ben nyomtattak Nürnbergben Magyarország számára misekönyvet. Benne már teljes miseszöveget olvashatunk a Szent Jobbról.

Kálmán király legyőzve a pártütő Almos herceget, a monostor kiváltságlevelét tűzbe dobja, a kolostort a nádor fiainak kegyurasága alá helyezi. Csak II. Géza, Almos unokája állítja helyre az apátságot, mikor valószínűleg visszakapják a bencés szerzetesek az ereklyét is. Halála után ismét megtámadják a kolostort a nádor fiai, de III. István pártfogásba veszi, új kiváltságlevellet adományoz neki és az oklevél végső soraiban „a mindenható Isten és a legszentségesebb Jobbkéz átká”-val fenyegeti a megkárosítókat s az esztergomi érsek pedig egyházi átokkal sújtja a hatalmaskodó főurat.

Svájci órák megérkeztek

Legszebb ajándék az óra-, ékszer- és dísz tárgy

GYENGÉ-TŐL

Rákóczi-ut 19
Aranyat-, ezüstöt napi áron vesznek

A Szent Jobb tekintélye folytán, akárcsak Székesfehérvárott Szent István fejereklyéjéhez, vagy Váradon Szent László sirjához, ide is messze földről, még a Szamos mentéről is elzarándokolnak, hogy ügyükben a szükséges bírói esküt letehessek, vagy okiratokat kiálltassanak.

A tatáriárás pusztítása kö-

zött zepett az ereklyéket sikerül megmenteni. A többi országos fontosságú kincset együtt Dalmáciába menekítik és Raguzában tud megpihenni. A veszély elmúltával úgy látszik a Szent Jobbot, amely idáig a karcsontokat is magában foglalta, kettéválasztják. A kéztő Raguzában marad, hogy az ottaniak se nélkülözék és a menedéknyujtást is meghálálják, míg a karcsont a reászáradt izomzattal hazakerül. Eredetileg az egész kar egy darabot alkotott. Ezt tanúsítja a szentjobb apátság régi pecséttrajzai, amelyeken világosan lehet látni a kart magában foglaló ereklyetartó alakját. Gazotti zágrábi püspök emlékezik meg 1308-i beszédeben arról a hatalmas egyházzól, amelyben a Szent Jobbot őrzik, „míg egész teste porrá lett, épségben fönnmaradt jobbj a róla nevezett fényes templomban egész Magyarország tiszteletének örvend”. E tisztelet nem alapszék, mert a Hartvik-legenda szerint „Isten ezen jeles ténnyel azt akarja kitüntetni, hogy a szeretet és jótékonyág művei minden más érdem túlszárnyalnak... mert szegedelmnyujtott a szükölködőknek, főlzabáditott rabokat, ruházott zarándokokat”.

A karereklye azonban már 1433. előtt valószínűleg Székesfehérvárott van, amikor Zsigmond római tartózkodása alatt búcsúkat kér. Fehérvár és Várad számára és Szentjobbról szó sincs, ahol az apátság bizony az ereklye távollétében pusztulásnak indul. II Lajos az egyház drágaságait a mohácsi vész előtt a háborus költségek fedezésére egybegyűjteti s nincs kizárva, hogy ekkor Budára viszik, majd az özevgye Pozsonyba, később I Ferdinánd Bécsbe szállíttatja a többi drágaságokkal együtt. Innen szörödnak szerteszét idők folyamán ajándékozás révén az ereklyék. Tény, hogy Lembergben találkozunk ismét vele. János Kázmér király 1634-ben értékes aranytartóba foglaltatja és Pálffy Kata hasztalan próbálja 1639-ben visszaszerezni, nem sikerül. Csak Kóhary Istvánnak sikerül egy darabka kiszáradt izomzattal megkapnia, amit Krasznahorkán őriznek (1659). Más adat a török elől menekülő pálosokkal viteti Lembergbe a karereklyéket. 1901-ben ez az ereklye már csak egy kis csontocska, a többi részt úgy látják, szétosztották (a lembergi ferences Szt. András templomban).

A raguzaiak a kézfej-ereklyét nagyon megbecsülték. Ezüst ereklyetartót készíttettek (1590) és abba őrzik, amint a kolostor 1618-i jegy-

Villamossági cikkek, villany-lámpák, csillárok nagyban és kicsinyben

Vacsi és Dobribán

villamossági és rádió szaküzletében.

Kossuth Lajos-utca 7.

Telefon: 27-33.

zéké mutatja. Annyira féltik, hogy a város kapuit mindig bezárják, valahányszor közszemlére teszik ki a Szent Jobbot. Már Lipót király igyekszik megszerezni, csak hogy a szállítással megbízott domokosokat vissza-riasztja az utazástól a török veszedelem (1684). De valószínűleg ők maguk sem iparkodtak nagyon az elszállításával. 1706-ban már kristály üveg és ezüsthől készült ereklyetartó őrzi a kincsét.

Mária Terézia nagy eréllyel lát a megszerzéséhez. De a raguzaiak ragaszkodnak a Szent Jobbhoz s először csak a fejéreklye egy kisebb darabocskáját sikerül hazahozni, amíg végül is politikai támogatás oldja meg a nehéz kérdést. Az oroszok elpusztításával fenyegetik a raguzai kereskedelmet (1771). Ekkor már ők maguk ajánlják fel a közbenjárás fejében a királynőnek az ereklyét és még a viszontfelajánlott fejéreklyéről is lemondanak. Mária Terézia előbb a pozsonyi káptalanra bizza (1775) annak őrzését, később (1778) pedig Székesfehérvárra.

A hazakerült ereklyék hitelességét mindenre kiterjedő gondossággal vizsgálják meg és állapítják meg hitelességét. Fényes ünnepségek közegette, valóságos diadalmenetben jön haza. A kristály üveg-ezüst tartóban elhelyezett ereklye kécsuklójára a királyné arany cserfakoszorút készítette; aug. 20-át országos ünneppé nyilvánítja; Szent István tiszteletére rendelt alapít és számos templomot építtet. Azóta zavartalanul veszi körül nemzete e jobbot osztatlan tisztelettel.

Manapság a püspöki katól adományozott díszes tartóban őrzik Budán a királyi vár kápolnájában és ünnepén az ország méltóságai fényes körmenetben vonul a koronázó templomba. A ragaszkodás könnyekig ható bensősége vette körül 1938-i országjárás idején. Most mi is köszöntjük a keresztény Magyarország ez ősi szimbólumát, az ezeréves örökséget, az áldott jobbot az ősi ének örömröpeső soraival:

*O deuchoseeges zenth job keez,
melyet magyar ohaitva neez,
draagha genche neepünknec,
nag, eoreome ziuueunknec.*

*Oh dicsőséges szent jobb kéz,
Melyet magyar ohajtvá néz,
Drága kincse népünknec,
Nagy öröme szívünknec.*

Egy fiatal magyar fiú elindul a művészet rögös útján

Fekete Árpád még alig tanult valamit a szobrászatból és már is komoly sikerei vannak

Jó megjelenésű fiatalember ül előtttem, lelkes, nagy barna szemei vannak, husz éves az egész ember s máris egy sereg művészeti sikerrel dicsekedhetne, ha nem volna oly szerény és mérsékelt, mint egy bölcs-öreg alkotó, aki saját vívdásából tudja, mily kicsiny és erőtlenn az ember a művészet nagy feladataival szemben.

A nevét sem engedi nyilvánosságra hozni: korai még, majd ha az ország legilletékesebbjei mondtak véleményt róla s tülesett az akadémia első évi próbáiban...

Addig csak egy kis aradi menekült, aki néhány héttel ezelőtt jött át a határon, mert Budapesten akarja folytatni tanulmányait.

Szobrásznak készül. Ugy is érdekel, mint aki nemrég még a délvidéki magyar népkisebbség kegyverét ette.

Már diákkorában is dolgozott „rendelésre”

Hét éven át Nagyváradon diákoskodott, de a bécsi döntés előtt hazament vakációzni Arad környékére s ottrékedt, mikor új vonalakra zártak le a határcrompók.

Abban az évben létesült Aradon Hajo Imre katolikus gimnáziumi rajztanár vezetésével egy művészeti tanfolyam amely a bécsi döntés után is tovább működhetett. Festészetet, szobrászatot, iparművészetet tanultak a hallgatók kitűnő szakemberektől s ezen a tanfolyamon derült ki az akkor még csak 18 éves fiúról, hogy szobrász tehetség.

M akkor évek óta mintáztatt. Harmadik gimnázista korában egy Krisztus-fejet faragott. Első, egészkomoly próbálkozása is kisdíjakéveire esett: egy ezredes özvegye síremlékét rendelt nála. Ő a megrendelő teljes meglepedésére el is készítette azt s a síremlék ma is áll a brassói temetőben.

A kis aradi művésziskolában, amely dicsőségére válik a délvidéki magyar életnek, hamar felfigyeltek rá tanárai. Egy fa-faragású fejfel jelentkezett, amit a katolikus gimnázium igazgatója vett meg s mindjárt lakást biztosított neki a gimnázium internátusában, ahol mint

„szénior” a kisebb diákok tanulásának ellenőrzésével is foglalkozott. Délelőtt iskolába járt, délután a tanfolyamon dolgozott, este a reá bizott fiúk leckéit kérdezte ki. Így készült művész-pályára, kisebbségi sorsban egy tehetséges fiatalember...

Jellemző a kisebbségi életben egymásra utaltak lelkes összetartására s nem akarásaira, hogy az egész aradi magyar társadalom nagy érdeklődéssel kíséerte a kis tanfolyam növendékeinek fejlődését. A népközösség vezetőemberei sűrűn látogatták a tanfolyam műtermeit s látva a fiatal szobrász-jelölt munkáiban a jövő ígérését, megrendelésekkel halmozták el őt. Megmintáztta többek között a népközösségi titkár leányának portéját, aztán a népközösség elnökét kétezeres életnagyságban s 4-5 ezer lelt kapott egy szoborért. Az alemlistákból és kisdíjakból alakult ugynevezett regőscsoport számára, amelyet az elemi iskola igazgatója foglalkoztat s amely a Hangya védőszárnyai alatt „Kis szövöttezők” címmel újságot is szerkeszt, — egy regőt mintáztott s a sikerült, stílusos szobor ott áll a regősek termében mintegy buzdító jelképként az anyanyelvet íráshoz, dalban művelő új nemzedék számára...

Nagy tehetség, nagy ígért

Kis fényképgyűjteményt mutat nekem a fiatal szobrász eddig elkészült munkáiról. Elsőrendű formakészéggel mintáztott, jól jellemzett fejek a regős.

Kereszténynő, kész divatruhákat és kosztümöket

Földessy Sándorné

nődivat üzletéből vásárol

Megrendeléseket elvállalok
hozott anyagokból.

Hétőre virradó éjszaka lép életbe az új vasúti menetrend

MOT jelenti: A m. kir. Államvasutak igazgatóságától vett értesülés szerint május 4-én, hétfőn 0 órakor az új nyári menetrend lép életbe. A vonatok közül átmenetileg csak a fali menetrenden és a hivatalos menetrendben közölt közlekedő vonatok helyében felsorolt vonatok fognak közlekedni.

A Püspökladány—Nagyvárad—Koloszvár—Besztercei gyorsvonat indul a Budapest, Keleti-pályaudvarról 7 órakor és ellenirányból oda érkezik 23 óra 41 perckor. Ugyanezen a vona-

lon a személyvonat Budapest Keleti-pályaudvarról indul 17 óra 35 perckor, ellenirányból oda érkezik 10 óra 18 perckor. Ez a vonatpár Püspökladányánál csatlakozást kap Debrecen felé, illetve felől. A 17 óra 35 perckor induló kolozsvári személyvonat első ízben május 3-án indul a Budapesti keleti-pályaudvarról. Ezen a napon még nincs csatlakozás Debrecen felé. A 0.15 órakor Budapest Keleti-pályaudvarról induló személyvonat egyidejűleg megszűnik, tehát május 3-án 0.15 órakor már nem indul.

Visszaitélt a tábla egy megszállás alatt eladott ingatlant

Nagyvárad. Saját tud. Leitner Emil budapesti táblai tanácselnök ingatlan-vásárlási pert indított Barbul J. volt szatmári román előkelőség ellen, aki még 1920-ban, mikor az esküt nem tett magyar bíró eltávozott Szatmárról s csak felesége maradt még a városban, először elrekkvirálta Leitner Emil házat, majd 600 ezer korona és 8 ezer cseh-korona vételárért megvásárolta az ingatlant. Ezt az összeget is csak akkor fizette ki, mikor bírói ítélet kényszerítette s mikor a korona értéke már leromlott. Leitner Emil bebizonyította a per folyamán, hogy kényszerhelyzetben adta el Barbulnak a házat s a felperes ügyvédje arra is rámutatott, hogy Barbul ugyanilyen módon még hat más házat szerzett Szatmáron. A nagyváradai tábla elrendelte, hogy a felperes helyesen 7272 pengőt letétbe, aminek ellenében visszaállítják az eredeti telekkönyvi helyzetet.

Kellemes emlékek lesz gazdagabb, ha megtekinti a

SÁNDOR drogériát

Nagyvárad legszebb üzletét, Rákóczi-út 7 szám
Illatszert, háztartási cikkek, vatta, gummiárúk,
ajándéktárgyak nagy választékban, olcsó áron

Nemzeti Önállósítási Alap

HUNNIA SZÁLLÓ

Nagyvárad, Sas palota. — Telefon: 17-54.

Teljes komfort! Hideg, meleg folyóvíz!

Polgári árak!

Szent László Király Dekrétumainak Három könyve

Irta: dr Patzkó Elemér országgyűlési képviselő

Ezredéves törvénykönyvek böngészése rádöbbent, hogy a nemzeti életnek vannak örök problémái és törvényszerűleg visszatérő válságai, — értékei, amelyek a nemzetnek önmagával vívott harcában kristályosodnak ki igaz gyöngyszemekké, vagy torzulnak sebekké és fekélyekké.

Ha a szöveget közelről olvassuk, azt hihetnénk, részletkérdésekkel való pepecselés az egész. Ha kellő távlatból összpontosítjuk figyelmünket, azt látjuk, a nemzeti életkeret és forma örök építő, tartó és összekötő kövei, sziklái és pillérei ezek. Olyanok, mint a kerékvető kövek a nemzeti élet országútján, amelyek a kisiklani akaró nemzeti létezésre a helyes és egyenes utra billentik vissza.

Szent László Dekrétumainak Három Könyve úgy maradt reánk, mint a nemzeti élet egyenességének zsinórmértéke.

Keresztény eszme, jogrend és közéleti tisztaság: ez a három magasztosul égig érő oszloppokká, tartópillérré, a néhány lapra terjedő törvénykeretből.

Az eszmék és elvek mai szemüvegén keresztül történő s a mai életbe beágyazott átértékelése a nagy örökség három kincsét tárja elénk, amit elfelednünk, eltemetnünk vagy elherdálnunk nemzeti létünk ellen elkövetett bűncselekmény volna.

Kereszténység, közéleti tisztaság és nemzeti fegyelem ezek.

Az első könyv a keresztény katolikus élet szabálya, mint a példát kötelezőségről mutató papi rend törvénye jelenik meg, ugyanakkor meghatározza azonban a papi renden kívülálló nemzetest keresztényi kötelességét is. Ezzel mutat rá Szent László, hogy a krisztusi törvényeknek a nemzeti tudatba való beégetése az egyedekben meghaló, de a nemzedékek közösségében örökké élő s megújuló örök nemzeti létet biztosítja.

A második könyv a nagy népi tömegek erkölcsének szorító és összetartó kapcsa. Szent László látta, hogy nemcsak a nemzet jobbainak közérkölcse létkérdés, hanem egyforma mértékben a különféle rendi köztársaságban élő rétegeké is az.

A harmadik könyv nagy általánosságban a nemzeti önfegyelem, a jogok és kötelességek szabálya. A bírónak csak saját területén, saját hatáskörében szabad ítéletet mondania, mindenkiel szemben részrehajlás nélkül kell ítélkeznie, — a tolvajokra mindenkinek vállalnia kell s ha ezek templomba, vagy másnak védelme alá menekülnek, akkor sem mentesülnek egészen a bűnhődés alól.

A primitív nemzeti élet primitív

szabályai ezek, de alapkövei a nemzeti élet jövő kiteljesedésének és tökéletesedésének.

Egy nagy nemzeti jövő álmának konturjai s ezért kell őket mint szent ereklyéket nekünk minden magyaroknak szívünk szentélyében őriznünk.

„Fejfel magasabb mindenkinél” ez volt Szent László jelzője s ő azt akarta, hogy saját képére és hasonlatosságára nemzetét is a többi nemzeteknél fejfel magasabbra emelje. Egyik kezében harci acélbárdjával a külső nemzeti életkeretet, az ország határait bővítette és tökéletesítette, másik kezében a belső nemzeti élet kardját, a törvényeket tartotta mindig készen arra, hogy lesújtson azokra, akik ezt megszegik s tagadni merik. Ez a két harci eszköz az egymást vonzó és tisztító nemzeti erők és ösztönök nagyszerű egyensúlyi mérlegévé tökéletesedett az ő kezében. Kard és törvény a nemzeti lét biztosítékai voltak az ő idejében s azok maradtak ma is.

Még a faji tisztaságra is gondolt, amikor nemzeti életünk irányítói közül elsőnek írta elő, hogy keresztény-

Önnállósítási alaphól létesített új üzlet

Vadasz, horgász, bórdíszmű, illatszer, háztartási és játékaru szaküzlet megnyitott A n. é. közönség szíves pártfogását kéri

JAKAB LÁSZLÓ Rákóczi-út 4 szám.

nek zsidóval házasságot kötni, vagy zsidónak keresztény szolgát tartani nem szabad.

Szent István után az országra szakadt akkori Trianonból, a külső és belső szétzúllásból kiváncsoltta ismét össze népét, adta vissza nemzeti öntudatát és nemzetközi tekintélyét.

A másokért és az elvekért folytatott küzdelem mennyi Trianonja szakadt azóta reánk s az elkerülhetetlennek látszó összeomlásokból és megsemmisülésekből Phoenix madárként mindig újjászülette a magyarságot. Mert a végső pillanatban a Szent László által hagyományozott örökség három nagy erőforrásához az igazi kereszténységhez, a nemzeti fegyverhez és közéleti tisztasághoz visszatért.

Ma ismét a külső és belső válságok idejét éljük.

Közéleti tisztaságról vitákozunk, nemzeti létünkért viaskodunk, taji érintetlenségünkért küzdünk. Gigászi válságokkal gigászi küzdelmet vívunk.

Ebben a nagy válságban egyetlen mentesség visszatérni a Szent László ál-

tal reánk hagyott elvek címeríthetetlen erőforrásához. Vasfegyelemmel kell magunkra és mindnyájunkra a szentlászlói ezeréves alapörvényeket rázorítani.

Szent László azt határozta: „A ki kivont karddal embert öl, vessék tömlőcbe a király ítélete szerint” így vesse királyként tömlőcbe a nemzet azokat is, akik széthúzással s a nemzeti lét alapelveinek tagadásával és aláadásával a magyarság jövőjét akarják megsemmisíteni.

Most, amikor Szent László emlékének hódolunk, ne a vigasság, a külső tartalom nélküli ünnepek napjainak tartssuk az emlékek felidézését, hanem magunkbaszállásnak, a nemzeti lelkiismeretvizsgálat óráit felújító erőforrásnak.

Gondoljunk mindnyájan hálatelt szívvel Szent Lászlóra s igyekezzünk az ő szellemében a magyarság jövőjéért minden erőnkkel küzdeni. Ha ezt betartjuk, fejfel magasabb lesz a magyarság minden más nemzetnél, úgy ahogy azt Szent László ezer évvel ezelőtt megálmodta.

Kisriport a nagy háboruból:

Pihenőben a honvédek szállásán

— A honvéd haditudósító század közlése —

Valahol Ukrajnában.

A hosszú és keserves tél után végre ide is megérkezett a tavasz s a kisváros girbe-görbe utcáin ömlik a hó. A kormos romokra arany napfény csordul. A nagy gyárudvaron honvédekünk sütkéreznek a napsütésben. A fagyos orosz éjszakák hidegében lezajlott kimerítő harcok után jól esik a pihenő.

Látogatóba jöttünk a századhoz, hogy elbeszélgessünk a honvédekkel. A századparancsnok a nagy szerelőpület előtt üldögél egy kis padon és vidáman cigarettázik.

— Hat hét óta ez az első igazi pihenő napunk, — mondja K. főhadnagy, — persze, hogy mindannyian boldogan élvezzük a napsütést! Egyébiránt nem is igen lehetne mozogni, mert elsüllyednének az olvadásokozta térdigérő latyakban. Amíg állt a hó, alig voltunk egy-egy faluban néhány napig. Majdnem minden nap más faluban volt a szállásunk s rendszerint elég változatos és cifra. Hiszen örültünk, ha valahova sikerült bezsúfolódnunk. Másnap azután: előre! Volt úgy, hogy harmincfokos fagyban, dühöngő hóvihárban.

— Nehéz harcok voltak a századnak? — kérdezzük.

— Hát voltak meleg napjaink ebben a hidegben. Általában azonban inkább járőrharckokat folytattunk. Jöjjön csak ide Kövér szakaszvezető! — kiált az udvar másik oldalán foglalatokodó honvéd felé.

Kövér szakaszvezető katonásan jelentkezik.

— Mondja csak el, — biztatja a főhadnagy, — hogyan tisztították meg a szélmalom környékét a kóborló vörös katonáktól.

— Úgy volt az, kérem, hogy gyanus mozgolódást vettünk észre a Z. községbeli szélmalomnál. Rajonmmal éjszaka megközelítettük a malmot, ahonnan mérgesen tüzeltek ránk. Mégis sikerült megrohannunk. Kovács tizedes, meg én értük el először a malmot s az ablakán át két kézigranátot hajítottunk be. Dróttatos ordítást hallottunk, aztán körüljöttük az épületet. Vagy harminc orosz rejtőzködött benne. Elfogtuk őket s átadtuk valamennyit a németeknek.

Egyre többen gyülekeznek körénk tiszthelyettesek, tisztések és legénység. Mindegyik tud valami érdekes apróságot. Aziránt érdeklődünk, hogy az ukránok hogy viselkednek.

nép az ukrán

— Jó nép volna ez, kérem. Szívesen fogadják bennünket, — mondják.

— Ujabbán még segítenek is az orvlövészek kipusztításában, — teszi hozzá a szolgálatvezető. — Innen negyven kilométer Á. községben fegyverrel harcoltak velünk együtt. Megelégtelték már ők is a kóborló bandák garázdálkodását. S egyre jobban rájönnek arra is: milyen vértől-nyomorgás volt az ő életük a miénkhez képest.

Legénység a körletben rendezkedik. Ez már afféle katonaszokás, hogy két-három napra is úgy rendezkednek be, mintha legalább egy évig ott maradnának. Takarítják az udvart, táblákat szegesznek a törött ablakok helyére.

— Hogy izlik az ukránai katonáélet? — fordulunk az egyik kopácsoló legényhez, akiről halljuk, hogy nemrég jött ki.

— Jól. Ha már úgy hozta a sors, hogy itt kell lennem, majdesak meg lesznek én is a többivel együtt. Csak az bosszant, hogy azoknak egyrésze, akik erről a bolsevik paradicsomról olyan sok szépet meséltek, talán még mindig otthon vannak és lehet, hogy titokban még most is hívei. Azt szeretném csak, ha a szomszédom, a Vuicsenyik cserepes itt lenne, mert itt a vöröseknel megtanult volna chberét dolgozni. Akkor nem szájálna annyit arról, amit még nem is látott.

— Hát az élelmezés milyen? — kérdezzük az egyik sóprögető honvédtől.

— Nincs hiányunk semmiben, csak a telen a cigarettánk volt kevés. Neha kifogytunk belőle, mert nem tudtunk eleget magunkkal hozni az állótól.

Élőnek nevezik a katonák az élelmező oszlopot, amely az egyes alakulatoknak előreszállítja a szükséges élelmiszer- és dohánymennyiséget.

— Nincs is itt semmiben hiányunk, — hajtogatják az emberek. — Csak az idő tavaszodjon ki, hogy végezni lehessen a vörösökkel s utána úrraláthassuk családjainkat.

Kegyetlen vad tél és sok kemény harc van ezeknek a fiúknak a háta mögött. De az első tavaszi napsütésre elfelejtették mindazt, amit átkínlódtak. Vidáman jütyörésznek, tréfálkoznak egy mással.

Magyarok ...

Kereknárok, gyermekkocsik, rádiók

nagy választékban, részletre is **Ferenczy és Emödi cégnél**
Rákóczi-út 11. szám. Telefon M. 65.

Fotóciók amatőrkielgozás keresztény szaküzletben

Pécsy Vidor
Rákóczi-út 6. szám.

Korlátlan légiháború

Németország elfogadta a kihívást

Irta: Csizsár Béla

1

Egy évi szünetelés után az elmúlt napokban teljes erejével kiújult a német-angol légiháború. Az angol bombavetők lübecki, rostocki és kölni barbár légitámadásaira válaszul, amelyek során a brit bombázók válogatás nélkül dobták le szörnyű szállítmányukat békés lakóházakra, templomokra és műemlékekre, a német légielő szétbombázta Exetert, Bathot, (ebben a városban székelt az Európa elleni légitámadások irányító vezérkara), továbbá Norwichot és Yorkot.

Churchill a németek kihívásával olyan végzetes útra lépett, melyről annakidején Hitler Adolf éppen eléggé óvta az angol kormányelnököt és megígérte neki, hogy ha tovább folytatja a békés német városok bombázását, akkor tízszeres és huszszoros bombázással válaszol majd és megtorlásként rombadönti Anglia hadifortosságai helyeit. Churchill nem hallgatott az okos szóra és erre megindult a német-angol légiháború első fejezete. 1940 őszén került sor erre, amelynek folyamán nem csupán az angol partvidék, hanem a belső országrészek hadiipari és hadigazdálkodási szempontból fontos területe is állandó német légitámadások színtere lett. Elpusztult az angol hadianyaggyártás több fontos helye, köztük elsősorban Coventry, ez a hatalmas angol iparváros, amelyet a megtorló német légi kötelékek a földdel tettek egyenlővé. Hatalmas támadások indultak meg az ország fővárosa, London ellen, amelyet hónapokon át támadott Göring légihadereje.

A megindult légiháború az angolok nem túl sok vizet zavartak és egészen kis arányokban tudták csak nyugtalanítani bombázással Nyugat-Németországot, a Rajna-vidéket, a Ruhr terü-

letet, valamint a német fővárost. 1940—41 telének végén a németek úgy vélték, hogy Anglia kellő leckét kapott és Churchill a jövőben szerényebben fog viselkedni.

2

Különben is megkezdődtek a tavaszi és nyári hadműveletek előkészületei. Németország figyelmével a Balkán és a Kelet felé fordult. Teljességgel megritkultak a támadások az angol főváros és a délangliai partvidék ellen, de azért a német légielő továbbra is szemmel tartotta Angliát, főleg az Amerikából érkező hajókaravánok kikötőhelyeit a nyugatangliai partokon. Az angolok be repülései ellen megritkultak Németország fölül; főleg a franciaországi megszállt területet árasztották el bombáikkal. Különösen takarékoskodni látszottak bombavetőikkel azóta, hogy tapasztalhatták, milyen kitünően működik a német légielhárítás és mennyi repülőgépet szednek le a magasból.

Anglia tartoztatni akarta erejét a végső leszámolásra; azonkívül Németország mind légierejével, mind pedig légielhárításával tetemes fölényben volt Anglia felett. Most azonban úgy látszik, Churchill sikerülhetetlennek tartotta a bombázások és légitámadások brutális felélévénítését; brutálisat mondunk, mert az angolok nem katonai célpontok, hanem polgári lakótelepek és műemlékek ellen gyakorolják magukat a bombavetésben.

Az új légiháborúval Anglia célja világos: ezzel akar segíteni a Szovjet vesztett ügyén és így akarja támogatni Sztalint a Német Birodalom és szövetségesei elleni kétségbeesett küzdelmében. Tudvalévő, hogy sem Anglia, sem Amerika kézzelfogható jelentős segítséget képtelen nyújtani a bolsevistáknak. Az ame-

Népszövetségi Hitelintézet

Nagyvárad keresztény polgárainak pénzülete.

**Kölcsönöket folyósít földre, házra.
Betétekre magas kamatokat ad.**

Szilágyi Dezső-utca 5. sz. (Kath. Kör épületben.)

rikai hadigyártás nem tud lépést tartani a felfokozott igényekkel és Rooseveltnak napokban már olyanértelmű kijelentést tett, hogy külföldön kell felvásárolniuk a felvásárolható hadianyagokat, csak hogy támogathassák a bolsevistákat és Kínát, valamint Angliát.

3

Legutóbb maga az amerikai sajtó is megállapította, hogy a Szovjet panaszja jogos. A *Life* című folyóirat az erős cenzura ellenére is megírhatta, hogy az amerikai segítség nem érkezik meg idejében és a kellő mértékben sem a Szovjetunióba. A múlt év őszén Moszkva összeállította azoknak az anyagoknak a jegyzékét, amelyekre sürgős szüksége van. Az Egyesült Államok akkor meg is ígérték a szállítást. Néhány hajórakomány valóban el is indult a Szovjetunióba. Amerika hadbalépése után azonban a helyzet megváltozott. A szovjet különböző kifakadásai világosan kitűnnek. — írja a *Life*, — hogy az Egyesült Államok sem hadianyagot, sem élelmiszert nem szállítottak és minden figyelmzetetésre csak azt válaszolták, hogy 1942 március 1-én kezdik meg a szállításokat.

Amikor azonban akkor sem történt semmi, Sztalin Roosevelthez küldte Litvinovot; ennek Roosevelt meg is ígérte a legsürgősebb segítséget két héten belül. A segítség azonban még mindig nem indult el. — írja az amerikai folyóirat. Sztalin emiatt a legdrasztikusabb módon nyilatkozott az Egyesült Államok támogatásáról. A *Life* és az amerikai sajtó egyöntetűen az illetékes hivatalok együttműködésének hiányát és mulasztásait teszik felelőssé a segítségnyújtás csödjé miatt.

Anglia még ennél is kevesebb támogatást tudott nyújtani bolsevista szövetségeseinek. Tőle pedig a Szovjetunió nemcsak hadianyagot követelt, hanem érelyesen az u. n. második arcvonal megteremtését is Európában. Erre azonban Nagybritannia, mint előző cikkünkben már részletesen firtónalaztuk, ezidőszert képtelen. Ezenkívül zavaró de jelentéktelen vállalkozástól eltekintve, ebben az évben nem is lesz abban a helyzetben, hogy döntő hadműveleteket kezdhesen Európa ellen. (Ezzel természetesen nem azt mondjuk mintha a jövőben képes volna!) Középfokú tehát, hogy bolsevista szövetségese egyre mohóbb sürgetésére el kellett szánnia magát valamire: megkezdte tehát a német városok kíméletlen és barbár pusztítását. Nem tudjuk mennyiben jelent ez érdemleges és hatásos támogatást a Szovjetuniónak, de az bizonyos, hogy Németország sem maradhat tétlen és elfogadta a kihívást.

4

Az angolok arra számítanak, hogy légitámadásaikkal lekötethetik a német légielőt és ezzel tehermentesítik a bolsevistákat. Kétélű kard ez, amely a bri-

tekr sújt vissza. Elsősorban is Németországnak az állandóan növekvő repülőgépgyártó üzemek fokozódó kapacitása következtében mindig több és több repülőgépe lesz, amelyeket nyugodtan oszthat meg keleti és nyugati arcvonal között. A brit légiállalkozások megállítására és megtorlására különben is elenyésző légi kötelékre van szükség, elenyészőre a német légielő nagyszámához képest.

Másodsorban nem szabad elfelejteni, hogy a németek, ha már korlátlan légiháborúról van szó, sokkal többet érhetnek az angoloknak, mint azok Németországnak. Elég figyelembevenni azt, hogy Anglia, bármily különösen hangzik is, sokkal közelebb van Németországhoz, mint Németország Angliához. A német bombavetők a francia, belga és holland repülőtereken állomásoznak, onnan szállhatnak fel Anglia ellen és közel egynegyedóra alatt angol terület fölé érkehetnek. London és a többi délangliai város és kikötő „szeméni” közelségben fekszik és a német gének hatóságára messze túlterjed Skócián. Az angoloknak ezzel szemben ha német terület fölé akarnak jutni, többórás út kell megtenniük és főleg a sötétség beálltával vállalkozhatnak ezekre a kockázatos útjaikra. Azonkívül bombavetőket nem kísérhetik vadászgépek rajjai és ezért a németeknél sokkal védtelenebbek légi kötelékeik.

A tárgyilagos német jelentések nem hiába számolnak be nap-nap után olyan nagy angol repülőgépvészteségekről: kockázatos dolog még mindig brigantik módjára a védtelen német lakosságot bombázni és ez kockázatos vállalkozás marad még igen sokáig!

HIRDETMÉNY

A fűzet egyik árusítása

Értesítjük a t. utazóközönséget, hogy a kedvezményes áru fűzetjegyek f. évi május hó 4-től kezdődőleg a következő helyeken vásárolhatók:

1. Szt. László-téri várócsarnokban,
2. Az IBUSZ menetjegyirodában,
3. Czillér Imre divatáruházában,
4. A városi vasut valamennyi főkalauzájánál, akár a villamoskocsikban, akár pedig mindenütt, ahol azok a vonalon találhatók.

A fűzetjegyek 1942. május hó 4-től kezdődőleg korlátlan időre érvényesek és az eddig érvényben volt 30 napos utazási határidő megszűnik. Az üzletigazgatóság azonban fentartja a jogot, hogy esetleges díjszabásemelés esetén a forgalomban lévő fűzetjegyek érvényét záros határidőhöz kösse.

Nagyvárad, 1942. május 1.

Nagyvárad Városi Vasut Rt.
Üzletigazgatósága.

Kávéházban és vendéglőkben kérje a „MAGYAR LAPOK” at.

Dr. Udvargy Andrács

lőc- és cipész-kellék nagykereskedése

Szakmába vágó cikket a legolcsóbban szerezhet be.

Nagyvárad, Fábrián Lajos utca 2. szám.

Képviseletnél gyári ár!

TELEFON: 26-69

Szőrmék, bundák, megóvását

biztosítással garancia mellett vállalom.

Telefon (18-90) hívásra érte küldök.

Tavasza szőrmét csak

HALÁSZ IMRE

szücsüzletében vásárolion

Kazinczy Ferenc-u. 4. (Szinház mellett.) Tel. 18-90.

Ezüst és kék rókák, nerczek, kepek stb.

Eladás nagyban és kicsinyben.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12—27.

ELŐFIZETESI ÁRAK: Egész évre 30
 félévre 15, egy óra 2.50 pengő
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

Himnusz Szent László Királyhoz

(Rakoczyanum imakönyvből)

László király esdve kérlek,
 add, hogy áldhassalak Téged
 leborulva ősi hittel,
 imádságos magyar szívvel
 szálegyenes hős vezér!

Te, ki hitvány kővé titted,
 az elhittett drága kincset,
 mit az ellen szétszórta rónra,
 hogy vitézid elterelje
 a futva mentson életet.

Elt haláltól porba döntve
 Váradra az ősi földbe,
 csoda-m'ádra vitt a szekér,
 míg nem vonva célhoz est.

Add, hogy e siralmas helyen
 a Te tetteid kövessem
 és, ha majd a porba estem,
 a Te halhatatlan sorsod,
 Nagy Király, enyém legyen!
 Latinból fordította:
BABICS LÁSZLÓ

* A balesetbiztosítással nemcsak az anyagi károk fedezhetők, amelyek a balesetet szenvedett egyén halála következtében állanak elő, hanem azok is, melyek az állandó rokkantság vagy mulékony munkaképtelenség következményei. A balesetbiztosítás ügyszólván mindenkinek érdeke, különösen akkor, ha nem tagja valamelyik állami balesetbiztosító intézetnek (OTI, OMBI). Ilyen biztosítások kötésére nézve az ELSŐ MAGYAR ALTALANOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG helybeli főügynöksége készséggel szolgál felvilágosítással.

Egy és két pengős ezüstöt és lőrött aranyat magas napi áron beváltak, Svajci anker és cillinder órák megérkeztek
K. VASSY S.
 Hlatky (v. Zöldfa) u. 19 és 16 sz.

A LEGÉNYEGYLET FELHÍVÁSA. A Legényegylet vezetősége ezúton is felhívja az egyesület pártotól és rendszeres tagjainak figyelmét arra, hogy május 3-án, vasárnap reggel pontosan negyed 9 órakor jelenjenek meg a Teleki-utca 9. sz. alatti székházban, ahonnan zászlók alatt vonulunk a Szent László heti ünnepségre. Elnökség.

A HOLNAPI, VASÁRNAPI ISTENTISZTELETEKSEL KAPCSOLATBAN a püspöki főhatóság értesítést küldött valamennyi nagyváradi plébániához és templomigazgatóhoz, hogy az egyes templomokban csendes szentmisék délelőtt csak háromnegyed 9-ig lesznek a mákor is érvényes sorrendben. 11 óra után ismét lesznek szentmisék, de a székesegyházban a szokásos 1/12 óras szentmise elmarad. A világi és szerzetes-papság a Szentjobb-körmenethez a Szent László plébániatemplom sekrestyéjében gyűlelnek 1/29 órakor. Karizet mindenki vízzel magával. A szerzetesnők ugyanakkor a Szent László-templom sekrestyéje előtt gyűlekeznek.

Felhívás a Székely hadosztály két igazolványos tagjaihoz. Primor Kozma Lajos, nyug. alezredes, a Sz. H. O. helybeli Főszékének elnöke kéri a két igazolványos bajtársakat, hogy vasárnap reggel 8 órakor a Tűzharcos Székházban lévő helyiségben pontosan jelenjenek meg.

A HIVATÁSSZERVEZET FELHÍVÁSA. A május 3-án kezdődő Szent László-heti ünnepségekbe a Hivatásszervezet tagjai is bekapcsolódnak. Kérjük tagjainkat, hogy vasárnap reggel negyed 9 órakor jelenjenek meg a szervezet helyiségében, ahonnan zászló alatt vonulunk a részünkre fenntartott helyre. Hivatásszervezet Elnöksége.

Korona Filmszínházban szombattól

Kár volt hazudni

Iréne Dürne és Gary Grant grandiózus vígjátéka és Karády Katalin legaktuálisabb és legújabb kisfilmje
Tábori levelezőlap.

VEGETÉRTEK A MAGYAR-NÉMET IPAROSMEGBESZÉLÉSEK. Bécsből jelentik: (MTI) A birodalmi iparos csoport és a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének kiküldöttjei között április 27-én tárgyalások kezdődtek melyek május elsején sikerrel befejeződtek.

Hirdetés. Nagyvárad és Vidéká Ipartestülete felkéri mindazon iparosok hozzátartozóit, akik hadba vagy átképzésre vonultak, jelentkezzenek az Ipartestületnél Mezey Mihály-utca 4. szám alatt, hogy az üzlet zavartalan vezetése biztosítható legyen. Ipartestület Elnöksége.

GÉPKOCSIBALESET ERTE BRAZILIA ELNOKÉT. Rio de Janeiróból jelentik: (MTI) Az OFI jelenti: Vargas elnököt, mint az elnöki iroda közleménye hivatalosan jelenti, gépkocsibaleset érte, melynek során könnyebben megsérült. A baleset akkor történt, amikor az elnök petropoliszból a munkaünnepélyről visszatérőben volt.

A SZÉKESEGYHÁZI ÉNEK- ÉS ZENEKAR tagjai vasárnap háromnegyed 11 órakor, rossz idő esetén háromnegyed 10-kor szíveskedjenek a székesegyházban pontosan megjelenni. Karnagy.

MEGNYILT SZENT LÁSZLÓ PÜSPÖK FÜRDŐ

Női és férfi tükörfürdők, egy- és kézemélyes kád-fürdők, iszap fürdő, forró iszappakolások. — Szállodák, éttermek a nagyközség rendelkezésére állanak. — Éttermeinkben magyar, francia diétás étkezés szolgálja a közönség igényeit étlap szerinti, vagy penzió rendszerben.

Igazgatóság.

Erdély egyetlen hullámfürdője!

ORSZÁGOS FÉNYKÉPKIÁLLÍTÁS KASSÁN. A kassai amatőr fényképezők 1942 május 31 és június 21 között országos fényképkiallítást rendeznek. A kiállítás, melyen Magyarország legjobbnévű művészfényképezői, amatőrrei és színesfényképezői vesznek részt, fényképezés terén a felszabadult felvidéki főváros első komoly és művészi szempontból jelentős megmozdulása. A képküldeményeket és levelezést a következő címre kell irányítani: Kassai Zoltán szerkesztő, Kassa, Felvidéki Ujság szerkesztősége. Fő utca 96. szám. Beküldési határidő május 20.

A Márta Apóla Egyesület, amely katolikus ápoló-testvérek közössége, olyan 18—36 év közötti, legalább négy középiskolai végzettségű nőket vesz fel tagjai sorába, akik a betegápolásnak karitatív-apostoli szellemben való gyakorlására hivatást éreznek. A felvételi kérvényt a Márta testvérek Székházába kell küldeni (Budapest, VIII. Esterházy-u. 44.) s mellékelni kell a következő iratokat: keresztlevél vagy anyakönyvi kivonat, utolsó iskolai bizonyítvány, papi ajánlás és sajátkezűleg írott rövid életrajz. Az újonnan felvett szakosított kiképzésben részesülnek s oklevelük megszerzése után a Mária-rend munkaterületein nyugdíjas elhelyezést nyernek.

Halálozás. Id. Rollinger Vilmos malomtulajdonos, volt ipartestületi elnök 71 éves korában Váradszőlősen elhunyt. Temetése folyó hó 3-án délután 6 órakor lesz a Váradszőlős Vencence-utca 2. szám alól. (Malom épület) „Kegelet-Társoly”.

ELHAGYTA VICHYT AZ AMERIKAI NAGYKÖVET. Vichyből jelentik: (MTI) Az OFI jelenti: Leahy tengeri nagytiszt, az Északamerikai Egyesült Államok nagykövete pénteken este elutazott Vichyből.

Orvosi hír. Dr. Erczmann Lajos fül, orr, gége szakorvos hazaérkezett és rendeléseit Jakab Mihály-utca 3. (Vármegyeháza mellett) ismét megkezdte.

KERÉK URI DIVAT május 1-én átköltözött Hackmayer-féle helyiségbe Kákóczi-út 4.

Száz kommunistát keletre szállítottak Belgiumból. Brüsszélből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Május elsején száz kommunistát Belgiumból keletre szállítottak, mert azok törvényellenes tevékenységet fejtettek ki és sztrájkra szították fel a munkásokat. Amennyiben a helyzet záros határidőn belül nem javul meg, újabb csoportokat szállítanak el az országból.

NYILTTÉR

* E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal.
 Imre fiam a házamtól engedéllyel nélkül eltávozott, érte semmi felelősséget nem vállalok és a tartozásait sem fizetem ki.

Ridi Károly, Váradszőlős

NB-

RUHAFESTŐ-VEGYTISZTÍTÓ

Neve ui — Szakértelme a régi

Nagyváradi Bérfestőde ezélett IVO

Hitler Adolf-u. 1. - Hitler Adolf-u. 40. (Tel. 10-53). - Hlatky Endre-u. 6. (Tel. 10-54.)

Uj kerékpárok részletre is. Javítások olcsón **JAKAB műszerésznél** Kossuth-u. 5 Tel. 23-30.

SZINHÁZ

A Színházi iroda közleményei:

— **János vitéz.** Kacsóh Pongrác örökbecsű magyar dalműve vasárnap délután 5 órai kezdettel olcsó helyárakkal kerül színre D. Kovács József operatársaságának vendégfelléptével. (Kukorica Jancsi.)

— **István Király** című történelmi színmű vasárnap este fél 9 órai kezdettel van a színház műsorán Szakács Miklós, a kolozsvári Nemzeti Színház tagjának vendégfelléptével. Sik Sándor gyönyörű szép történelmi színműve Sármágy Miklós rendezésében, korhű ruhákban és eredeti díszletekkel kerül színre.

— **Piros bugyelláris,** Csepreghy Ferenc népszínműve hétfőn délután 4 órai kezdettel kerül színre, a bemutató előadás elsőrangú szereposztásában. Olcsó helyárak.

— **Nagyvárad thj. Város Közönség-**

nek Szent László ünnepe. Hétfőn este fél 9 órai kezdettel. Az ünnepi beszédet dr. Soós István polgármester mondja. Részletes műsor a színlapon. Rendes helyárak.

HETI MŰSORA:

Szombaton este fél 9 órakor: **Országos Magyar Bokréta Szövetség (Gyöngyös Bokréta.)**

Vasárnap délután 4 órakor: **János vitéz.** D. Kovács Józseffel.

Vasárnap este fél 9 órakor: **István király,** rendes helyárak.

Figyelem! A Szt. László Ünnepi Hét összes délutáni előadásaira (május 3-tól kezdődően) a jegyek elővételben a színház baloldali elővételi pénztáránál kaphatók. Az esti előadások jegyei változatlanul a rendes elővételi pénztáránál!

Rádió, csillár és villamossági szaküzlet
SCHWOY és TARR
Nagyvárad, Szaniszló-u. 1. Telefon man: 79.
Vidéki megrendeléseket postán megküldünk.

RÁDIÓ

HETFO, MÁJUS 4.

Budapest I.

- 6.40 Ebresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
10.15 Szalonótós.
11.20 Régi mesterek muzsikája.
11.40 Nyáry Andor elbeszélése.
12.10 A székesfehérvári Szent István 3. honvédegyezred zenekara.
13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
14.00 A Rádiózenekar műsorából.
15.20 Operarészletek.
15.45 Dr. Havas Imre előadása.
16.15 Diákféltóra.
17.15 Nagyvárad, Szent László városa. Irta: dr. Soós István polgármester. Felolvasás.
17.25 Fertis Jenő cigányzenekara.
18.00 P. Böle Kornél előadása.
18.20 A Pesterzsébeti Általános Munkásdalkör.
18.40 Kolozsvári Grandpierre Emília elbeszélése.
19.20 Herrer Pál tangóharmonikaszámai.
19.35 Dr. Fuzsita Sándor előadása.
19.45 Japán hangulatok.
20.15 Emlékezés Tóth Tihamérra. — Dr. Boér Miklós előadása.
20.30 A Szent László hét műsorából: Nagyvárad város Szent László ünnepélyének közvetítése a Szigligeti Színházból.
22.10 Kétzongorás jazzműsor.
22.30 Magyar nóták.

- 23.25 Weidinger Ede szalonzenekara.
00.15 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.

Budapest II.

- 17.40 Német nyelvoktatás.
18.10 A kolozsvári Református Teológiai Fakultás Ének- és Zeneegyletének hangversenye a Zeneművészeti Főiskola nagyterméből.
19.15 Szentjohanné Powny Denise előadása Aristide Maillolról.
19.45 Liszt: Spanyol rapszódia.
20.00 Hírek.
20.10 Székesfehérvári Zenekar.

KEDD, MÁJUS 5.

Budapest I.

- 6.40 Ebresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
10.15 Hanglemezek.
11.20 Szabó Sándor hegedűl.
11.40 Divattudósítás.
12.10 Rendőrzenekar.
13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
14.00 Sthimmel Miklós tánczenekara.
15.20 Csorba Dezső cigányzenekara.
15.40 Seprűkötés és kosárfonás Szatmárban.
16.15 Gyermekdélután.
17.15 A helyes magyar kiejtési verseny díjkiosztó ünnepélye a pécsi Nemzeti Színházból.
18.00 Heinemann Sándor tánczenekara.
18.35 A pécsi Janus Pannonus Társaság irodalmi délutánja.

Bel- és külföldi
kerékpárok
nagy választékban

Bodor László

Szent László tér 1

Varta és Pertrix gyártmányok körzetképviselője

- 19.20 A pécsi székesegyház fiúénekkara.
19.40 Nyíró József előadása.
20.00 Rádiózenekar.
20.50 Dr. Lakó György előadása.
21.05 Hogy élnek a pécsi egyetem diákjai? A közvetítést vezeti Dóvényi Nagy Lajos. Hangfelvétel.
22.10 Farkas Béla cigányzenekara muzsikál, Kalmár Pál énekel.
23.25 Szerenádok.
00.15 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.

Budapest II.

- 17.30 Ruszin hallgatóinknak.
18.00 Olasz nyelvoktatás.
18.30 Mezőgazdasági féltóra.
19.00 Garamy Kallioniemi Sole finn műveket zongorázik.
19.25 Dr. Bierbauer Virgil előadása.
19.45 A pécsi székesegyház fiúénekkara.
20.00 Hírek.
20.30 Varkonyi Nándor előadása Pécsről.
20.55 Üvegyversenyeredmények.
21.05 Szimfonikus zenekar.

SZERDA, MÁJUS 6.

Budapest I.

- 6.40 Ebresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
10.15 Weidinger Ede szalonzenekara.
11.10 Operarészletek.
11.40 Külföldi híradó.
12.10 A Rádiózenekar műsorából.
13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
14.00 Légierők Fuvőzenekara.
15.20 Buttola Ede tánczenekara.
16.15 Diákféltóra.
17.15 Timkó Margit magyar nótákat zongorázik.
17.35 Környei Elek előadása a szlovákiai magyarok kulturális életéről.
18.00 Zarah Leander és Karl Schmitt-Walter műsorából.
18.20 Honvédműsor.

Férfiruhákat használtakat, legjobb áron vehet, eladhat

MOLNÁR

használatra üzletében Bémer-tér 1 (udvarban). Hívásra házhöz jövök

APROHÍRDETÉSEK

Lakás

Nyugdíjas gyermektelen házaspár egy szoba, konyha, kamara kiadó lakást keres. Cim: V. B. Sztárai Mihály utca 10. 367

Szoba-konyhás lakást keresek. Cimeket a kiadóba kérek.

Adás-vétel

Villa, teljesen új, Nagyvárad legszebb helyén panzióknak, kerthelyiségnek beköltözhető két szobás lakással, kedvező fizetési feltételekkel olcsón eladó. Házhelyek Nagyvárad legszebb helyén eladók. Érdeklődni: Csáky-utca 25. I. em. 2. 359

Háromlakásos téglaház, csatornázott udvarral eladó. Rét-u. 6. 366

Valódi ezüsttárgyak eladók. Gróf Csáky-u. 62. ajtó 7. 364

Különféle

Brandisz magánnyomozó iroda nyomoz, megfigyel, informál Nagyvárad, Hodossy-u. 30. 361

Ingatlan akar venni, vagy eladni? Keresse fel saját érdekében Jelic Gyula ingatlanközvetítő irodáját. Hitler Adolf-utca 13. Telefon 11-46. 363

Gyorsíró és gépiró áll. oklevelet szerezhethet, ha beiratkozik a május 1-én kezdődő új tanfolyamra. **Krizsán Béla** gyorsíró és gépiróiskolája, Bazar-épület. 312

Akok bármilyen ingatlant, üzletet eladni, venni akarnak, keressék fel Popovics ingatlanközvetítő irodát, Szt. János-u. 6. Telefon: 15-67. 365

Bevezetett fűszerüzlet átadó. Cim a kiadóban.

Ne bánják gondatlanul természetével, halszerveit is ápolja, védi, a mai idők sokat kívánnak a nőktől. **Jó fűző: fél egészség!** Társaságbeli sikerhez elegáns formafűző kell. Állandó viseletre egészségi fűző, a belső szervek rázásmentes tartására. Így könnyedén végzi napi teendőit és természetének fiatalos vonalait is megőrzi. **Abszolút jó fűzőt rendelhet: KOVÁTS SANDORNÉ specialistánál** (Nilgész-telep, Szent Gellért-u. 10.), ahol lelkiismeretes kiszolgálásban részesül.

19.20 Olaszországi képeskönyv.

20.00 Külügyi negyedóra.

20.15 Szelecsényi Ilona és Varsányi Rudolf énekel, kíséri Gáspár Lajos cigányzenekara.

21.15 Hogyan készítjük és tároljuk a vért a sebesült katonák részére a fronton történő vératömlesztéshez.

22.10 **A Szent László-hét műsorából: Részletek Szent László városának Székesfehérvár tiszteletére rendezett hangversenyéből. Közvetítés a nagyváradai Szigligeti Színházból.** Hangfelvétel.

23.25 Filmdalok.

00.15 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.

Budapest II.

18.30 Francia nyelvoktatás.

18.50 Vécsey Ernő jazzegyüttese.

19.30 Az Operaház előadásának közvetítése: István király.

20.00 Hírek.

Allást nyel

Biztosítási szakmában járó, jó összeköttetésekkel rendelkező 2 urat keresünk megindítandó akciónkhoz. Öskeresztények származási okmányaikkal jelentkezzenek Gróf Bethlen István-u. 6. sz. alatti 9-től 12-ig. 349

Családvédelmi csoportunk részére taggyűjtő hőlgyeket és urakat keresünk. Kezddöket kioktatunk. Munkájuk megadott címek látogatásából áll. Beválás esetén magas fixfizetés. Csak öskeresztények jelentkezzenek származási okmányaikkal Gróf Bethlen István-u. 6. sz. alatti irodánkban 9-12-ig. 350

Asztalos segédet önálló munkára keresek. Szent László-tér 5. 368

ARPAD vezér-út kőnyekén lakó ügyes lapkihordót felvesszünk. Jelentkezés a kiadóhivatalban.

Vadonatúj sőtétékék férfiöltöny eladó. Megtekinthető **Polgár** papírüzlet, Szaniszló-u. 1. 362

Eladó álló gőzfejlesztő kazán, kifogástalan állapotban. Halász-utca 33. 360

Elveszett

Elveszett a Szent Anna-utcától Füzös-utca, Szent János-utca, Szt. László hídon át a Teleki-utcaig női krom karkötő óra. Becsületes megtalálót kérem adja le a kiadóba, jutalmat kap.

KIADÓTULAJDONOS:
SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

Fő- és felelősszerkesztő: **Dr. Paál Árpád** (teljes kiadó)
Célközvetítő: **Dr. Scheffler Ferenc**
a Szent László-nyomda Rt. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.